

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра обліку та оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему:

«ОБЛІК ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ»

Студентки 2 курсу, 2м групи,
спеціальності 071
«Облік і оподаткування»
спеціалізації «Облік,
оподаткування та оцінювання в
бізнесі»

Романійко Катерини
Ігорівни

Науковий керівник
кандидат економічних наук,
доцент

Муковіз Василь
Степанович

Керівник освітньої програми
доктор економічних наук.,
професор

Бенько Микола
Миколайович

Київ 2019

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет обліку, аудиту та інформаційних систем

Кафедра обліку та оподаткування

спеціальність 071 «Облік і оподаткування»,

спеціалізація «Облік, оподаткування та оцінювання в бізнесі»

Затверджую

Зав. кафедри _____ О.В.Фоміна

« ____ » _____ 201_ р.

Завдання

на випускню кваліфікаційну роботу студентки

Романійко Катерини Ігорівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи «Облік використання основних засобів»

Затверджена наказом ректора від «18» січня 2019 р. №139

2. Строк здачі студентом закінченої роботи 15 листопада 2019 року

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи

Метою роботи є дослідження теоретичних та практичних положень обліку використання основних засобів на підприємстві, а також розробки пропозицій щодо їх удосконалення.

Об'єктом дослідження є процес обліку використання основних засобів. на ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» м. Київ.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів обліку використання основних засобів на ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ», м. Київ.

4. Консультанти по роботі із зазначенням розділів, за якими здійснюється консультування:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Вступ, розділ 1			
розділ 2			
розділ 3			
Висновки, література, додатки			

5. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом)

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ АСОБІВ

1.1. Економічна сутність, класифікація та оцінка основних засобів

1.2. Концептуальні засади обліку використання основних засобів

Висновки за розділом 1

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ»

2.1. Фінансовий облік використання основних засобів

2.2. Облік основних засобів в системі прийняття управлінських рішень

2.3. Узагальнення інформації про основні засоби у звітності

Висновки за розділом 2

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ»

3.1. Напрями і заходи удосконалення обліку використання основних засобів

3.2. Удосконалення обліку використання основних засобів за умов використання інформаційних систем і технологій

Висновки за розділом 3

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

6. Календарний план виконання роботи

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1	2	3	4
1	Наукова стаття	12.09.2019	12.09.2019
2	1 розділ	28.06.2019	28.06.2019
3	2 розділ	06.09.2019	06.09.2019
4	Попередній розгляд двох розділів	25.09.2019	25.09.2019
5	3 розділ	25.10.2019	25.10.2019
6	Попередній захист роботи	12.11.2019	12.11.2019
7	Подання завершеної роботи на кафедру	15.11.2019	15.11.2019

7. Дата видачі завдання «11» лютого 2019 р.

8. Керівник випускної кваліфікаційної роботи _____ Муковіз В.С.

9. Гарант освітньої програми _____ Бенько М.М.

10. Завдання прийняла до виконання студентка _____ Романійко К. І.

11. Висновок керівника випускної кваліфікаційної роботи У випускній кваліфікаційній роботі досліджено економічну сутність, класифікація та оцінка основних засобів; розкрито концептуальні засади обліку використання основних засобів; досліджено фінансовий облік використання основних засобів; розглянуто узагальнення інформації про основні засоби у звітності; розкрити сутність обліку використання основних засобів в системі прийняття управлінських рішень; проаналізувати напрями і заходи удосконалення обліку використання основних засобів; розглянути удосконалення обліку використання основних засобів за умов використання інформаційних систем і технологій

Керівник випускної кваліфікаційної роботи _____ Муковіз В.С.
(підпис, дата)

12. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота студентки _____ Романійко К. І.

може бути допущена до захисту в екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої програми _____ Бенько М.М.

Завідувачка кафедри _____ Фоміна О.В.

« _____ » _____ 2019 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
--------------------	---

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ	5
1.1. Економічна сутність, класифікація та оцінка основних засобів.....	5
1.2. Концептуальні засади обліку використання основних засобів.....	11
Висновки за розділом 1.....	14
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ»	16
2.1. Фінансовий облік використання основних засобів.....	16
2.2. Облік основних засобів в системі прийняття управлінських рішень....	28
2.3. Узагальнення інформації про основні засоби у звітності.....	31
Висновки за розділом 2.....	37
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ»	38
3.1. Напрями і заходи удосконалення обліку використання основних засобів.....	38
3.2. Удосконалення обліку використання основних засобів за умов використання інформаційних систем і технологій.....	41
Висновки за розділом 3.....	47
ВИСНОВКИ	48
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	51
ДОДАТКИ	57

Основні засоби – є основною частиною майна підприємства, які безпосередньо впливають на собівартість продукції (товарів, робіт), формування показників фінансового стану підприємства, внаслідок здійснення ним інвестиційної та операційної діяльності. Для ефективного управління основними засобами необхідне добре поставне інформаційне забезпечення, що забезпечується через обґрунтовану та практично використовувану систему організації і методики їх обліку на підприємстві.

Значний внесок у розвиток теорії і методології обліку використання основних засобів зробили вчені: М.М. Бенько, М.Т. Білуха, С.Ф. Голов, В.П. Завгородній, В.М.Костюченко, В.В. Сопко, О.В. Сопко, В.В. Сушкевич, О.В.Фоміна, Г.Г. Кірейцев, В.Г. Швець, А.П. Шаповалова, В.В. Чумаченко, С. Яремчук та ін.

Відаючи належне науковим напрацюванням вчених, слід відзначити, що окремі питання удосконалення обліку використання основних засобів в умовах реформування бухгалтерського обліку потребують подальшого науково-практичного дослідження та уточнення.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичні та практичні положення обліку використання основних засобів на підприємстві, а також розробки пропозицій щодо їх удосконалення.

Для досягнення поставленої мети, необхідним є вирішення наступних завдань:

- дослідити економічна сутність, класифікація та оцінка основних засобів;
- розкрити концептуальні засади обліку використання основних засобів;
- дослідити фінансовий облік використання основних засобів;
- розглянути узагальнення інформації про основні засоби у звітності;
- розкрити сутність обліку використання основних засобів в системі прийняття управлінських рішень;
- проаналізувати напрями і заходи удосконалення обліку використання основних засобів;

- розглянути удосконалення обліку використання основних засобів за умов використання інформаційних систем і технологій

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів обліку використання основних засобів на ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ», м. Київ.

Об'єктом дослідження є процес обліку використання основних засобів. Аналіз фінансового стану ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» м. Київ, наведено в пояснювальній записці (Додаток Д).

Інформаційною базою дослідження стали теоретичні та методологічні розробки вітчизняних та зарубіжних науковців, законодавчі та нормативні акти України з питань обліку, аналітичні матеріали, джерелами яких були наукові публікації, інформація фінансового обліку фінансової та статистичної звітності ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ», за 2014-2018 рр., публікації у фахових виданнях із питань обліку використання основних засобів.

У роботі використовувалися як загальнонаукові методи дослідження (аналіз, синтез, дедукція та ін.) так і специфічні методи та методичні прийоми зокрема інвентаризація, групування, спостереження, а також методи аналізу та контролю.

Гіпотезою наукового дослідження є припущення, що удосконалення системи обліку використання основних засобів, дасть змогу отримати повну та достовірну інформацію для прийняття управлінських рішень.

Практичне значення отриманих результатів визначається тим, що та опубліковано статтю «Організація первинного обліку використання основних засобів на підприємствах» в збірнику наукових статей студентів КНТЕУ.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

1.1. Економічна сутність, класифікація та оцінка основних засобів

Враховуючи значну питому вагу основних засобів у активах підприємства, можна стверджувати, що вони здійснюють суттєвий вплив на показники фінансового стану підприємств, в тому числі на фінансові результати (рис. 1.1).

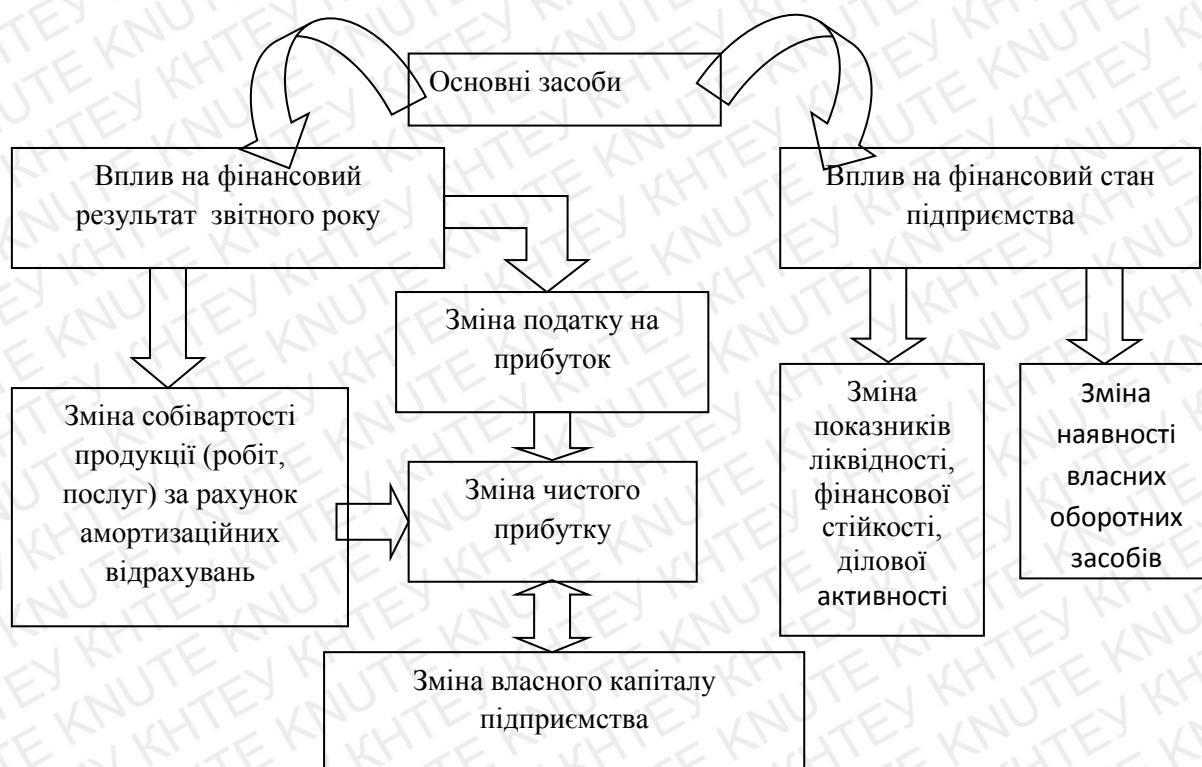

Рис. 1.1. Вплив основних засобів підприємства на показники його фінансового стану та результатів діяльності

Джерело: на основі [48]

Із з рис.1.1. видно що вплив відбувається внаслідок закладення у собівартість продукції амортизації, яка залежить від вартості основних засобів, обраного методу амортизації, а відтак – прямо пропорційно впливає на отримання підприємством прибутку від операційної діяльності, величину прибутку до оподаткування та чистого прибутку. Водночас, кількісний та якісний склад основних засобів безпосередньо здійснює вплив на фінансовий стан підприємства.

У економічній літературі поняття основні засоби має широку базу трактувань та визначень. Систематизацію поглядів дослідників щодо сутності поняття основні засоби наведено в табл.1.1.

В табл. 1.1 зазначено, які критерії визнання основних засобів використовують автори в своїх тлумаченнях даного визначення.

Таблиця 1.1

Аналіз визначень поняття «основні засоби»

Автор	Матеріальність	Призначення	Строк корисного використання	Визнання активом	Амортизація
Бабаєв Ю. А.	+	+	+	-	-
Безруких П.С.	+	-	+	-	-
Бутинець Ф. Ф.	+	+	+	-	-
Гречко С.М.	-	+	-	+	-
Дем'яненко М. Я.	+	+	-	-	+
Завадський Й.С.	+	+	-	-	+
Сопко В.В.	+	+	-	-	+
Сук Л.К.	+	+	-	-	-

Джерело: на основі [2,3,8,16,12]

Аналіз визначень поняття «основні засоби» дозволяє стверджувати, що більшість авторів при розкритті сутності цієї категорії акцентують увагу на таких ключових критеріях визнання основних засобів, як: матеріальність (наявність матеріально-речової форми); призначення (утримуються з метою використання їх в процесі виробництва, постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних чи соціально-культурних функцій); строк корисного використання (більше року або операційного циклу, якщо він більше року); визнання активом (коли існує ймовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з використанням цього об'єкта в господарській діяльності);

амортизацію (поступове, в міру зношення, перенесення вартості основного засобу на продукцію, що виробляється підприємством).

Одиницею обліку основних засобів є об'єкт основних засобів, визнається активом, якщо існує ймовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди від його використання і його вартість може бути достовірно визначена.

Об'єкт основних засобів – це закінчений пристрій з усіма пристосуваннями і приладдям до нього або окремий конструктивно відокремлений предмет, що призначений для виконання певних самостійних функцій, чи відокремлений комплекс конструктивно з'єднаних предметів одного або різного призначення, що мають для їх обслуговування загальні пристосування, приладдя, керування та єдиний фундамент, унаслідок чого кожен предмет може виконувати свої функції, а комплекс - певну роботу тільки в складі комплексу, а не самостійно; інший актив, що відповідає визначенню основних засобів, або частина такого активу, що контролюється підприємством. [29]. У нормативних джерелах існують різні підходи до класифікації об'єктів основних засобів з яких податкова максимально наближена до класифікації в бухгалтерському обліку, а міжнародна дещо відрізняється. Для наочності інформації про класифікацію основних засобів наведемо табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Класифікація об'єктів основних засобів відповідно до нормативних актів

Субрахунок бухгалтерського обліку	Найменування класу згідно МСБО	Номер та назва групи за ПКУ	Пропонована власна класифікація
1	2	3	4
1. Основні засоби			
100 Інвестиційна нерухомість	Виділяється окремо та регламентується МСБО 40	Окремо не виділяється, а обліковується за загальними правилами земельні ділянки - у групі 1, споруди - у групі 3.	1000 Інвестиційна нерухомість
101 Земельні ділянки	Земля	1 Земельні ділянки	1010 Земля
102 Капітальні витрати на поліпшення земель	-	2 Капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом	-

Продовження таблиці 1.2

1	2	3	4
103 Будинки та споруди	Земля та будівлі	3 Будівлі, споруди, передавальні пристрої	1031 Житлові будівлі; 1032 Нежитлові будівлі; 1033 Інженерні споруди
104 Машини та обладнання	Машини та обладнання	4 Машини та обладнання	1041 Комп'ютерне обладнання; 1042 Електронне та електричне обладнання.
105 Транспортні засоби	Поділяється окремо на три класи: - кораблі; - літаки; - автомобілі	5 Транспортні засоби	1051 Кораблі; 1052 Літаки; 1053 Автомобілі; 1054 Причепи
106 Інструменти, прилади та інвентар	Поділяється окремо на два класи: - меблі та приладдя; - офісне обладнання	6 Інструменти, прилади та інвентар (меблі)	1061 Інструменти та прилади; 1062 Меблі
107 Тварини	-	7 Тварини	1070 Тварини
108 Багаторічні насадження	-	8 Багаторічні насадження	1080 Багаторічні насадження
109 Інші основні засоби	-	9 Інші основні засоби	1090 Інші основні засоби
111 Бібліотечні фонди	-	10 Бібліотечні фонди	1010 Бібліотечні фонди
112 Малоцінні необоротні матеріальні активи	-	11 Малоцінні необоротні матеріальні активи	1100 Малоцінні матеріальні активи
113 Тимчасові (нетитульні)споруди	-	12 Тимчасові (нетитульні) споруди	-
114 Природні ресурси	-	13 Природні ресурси	-
115 Інвентарна тара	-	14 Інвентарна тара	1200 Інвентарна тара
116 Предмети прокату	-	15 Предмети прокату	-
117 Інші необоротні матеріальні активи	-	-	-
Не є об'єктом ОЗ, має окремий рахунок 16 та регламентується П(С)БО 30	Виділяється окремо та регламентується МСБО 41	16 Довгострокові біологічні активи	-

Джерело: на основі [43]

Отже, аналізуючи таблицю 1.2. та незважаючи на зближення податкового, бухгалтерського та міжнародного обліку, зустрічається багато суперечностей і протиріч між ними. Однак, для ефективного управління основними засобими можна використовувати класифікацію основних засобів відповідно до бухгалтерського обліку, враховуючу світову практику або використовувати запропоновану власну класифікацію основних засобів.

Підтримуємо думку науковців про те, що для підвищення корисності облікової інформації щодо основних засобів у процесі управління варто передбачити їх класифікацію за ознакою функціонального призначення не тільки у розрізі виробничих і невиробничих основних засобів, а передбачити виокремлення у рамках цієї ознаки тих функцій, які обумовлені їх сутністю: основні засоби, що використовуються у процесі виробництва; основні засоби, що використовуються у логістичному процесі підприємства (постачання, реалізація товарів, послуг, сировини, матеріалів); основні засоби, що здаються в оренду; основні засоби, що використовуються для адміністративних функцій; основні засоби соціального призначення; основні засоби економічного призначення [43]

Критерії визнання основних засобів аналогічні критеріям визнання, які застосовуються для всіх активів, а саме:

Об'єкт основних засобів визнається активом, коли:

- існує ймовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з використанням цього об'єкта, і його вартість може бути достовірно визначена.

У визначенні основних засобів наведені такі критерії їх визнання, як:

- матеріальність (мають матеріальну форму);
- призначення (утримуються з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій);
- термін корисного використання (більше року або операційного циклу, якщо він довший за рік).

Додатковий критерій визнання – критерій вартості, використовується при виділенні тільки однієї групи основних засобів: малоцінних необоротних матеріальних активів, які обліковуються на рахунку 112. Відповідно до П(С)БО 7 підприємства можуть самостійно установлювати вартісні ознаки предметів, що входять до складу малоцінних необоротних матеріальних активів. До основних засобів, які визнані малоцінними, підприємства можуть застосовувати спрощені методи нарахування амортизації.

Для правильної організації обліку основних засобів важливе значення має єдиний принцип їх оцінки. Методи оцінки основних засобів залежать від джерел їхнього надходження на підприємство: придбання за грошові кошти (у національній або іноземній валюті; за рахунок власних або позикових коштів); самостійного виготовлення (підрядним, господарським або змішаним способом); обміну на інші матеріальні чи нематеріальні активи, роботи, послуги; безоплатного отримання; отримання як внеску до статутного капіталу; переведення зі складу запасів; придбання за рахунок цільового фінансування.

Згідно п.4 П(С)БО 7 “Основні засоби” Первісна вартість - історична (фактична) собівартість необоротних активів у сумі грошових коштів або справедливої вартості інших активів, сплачених(переданих), витрачених для придбання (створення) необоротних активів [43]. Порядок формування первісної вартості основних засобів можна представити у вигляді таблиці (додаток А).

Використання поділу основних засобів за виконуваними функціями дозволить формувати більш точну і коректну обліково-аналітичну інформацію та підвищити ефективність менеджменту на підприємстві.

Таким чином, розкрита економічна сутність основних засобів з різних позицій. Встановлено, що поняття основні засоби не знайшло однозначного тлумачення у працях різних вчених. На підставі аналізу факторів, що впливають на визначення основних засобів, уточнено дане поняття основних засобів та запропоновано визначення основних засобів для використання в обліку.

Визначено порядок формування первісної вартості основних засобів в залежності від способу їх отримання.

1.2. Концептуальні засади обліку використання основних засобів

Регулювання діяльності підприємств в Україні здійснюється за допомогою нормативних документів Кабінету Міністрів України, Міністерства фінансів, Державного комітету статистики, Державної фіскальної служби України, Національного банку та інших державних органів.

Основним документом, який визначає правові принципи регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні для всіх підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності є Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.07.99р. № 996-XIV (зі змінами та доповненнями). [45]

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи (далі - основні засоби), а також розкриття інформації про них у фінансовій звітності визначає Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби", затверджений наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92 (зі змінами та доповненнями). [44]

Відповідно до Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби" [44], до основних засобів відносяться земельні ділянки, капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом, будівлі, споруди та передавальні пристрої, машини та обладнання, транспортні засоби, інструменти, прилади, інвентар (меблі), тварини, багаторічні насадження, інші основні засоби.

План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. №291 (з змінами і доповненнями) є переліком рахунків і схем реєстрації та групування на них

фактів фінансово-господарської діяльності (кореспонденція рахунків) у бухгалтерському обліку.

Для обчислення амортизаційних відрахувань в Податковому кодексі України введена класифікація основних засобів та інших необоротних активів з поділом їх на групи.

Становлення та формування ринкових відносин передбачає постійне удосконалення організації обліку основних засобів на підприємстві. Тому прозора і достовірна інформація щодо основних засобів має велике значення для управлінського обліку при аналізі оцінки фінансового стану та результатів діяльності підприємства. МСБО 16 "Основні засоби" розкриває інформацію, що стосується визначення, визнання, оцінки, амортизації, припинення визнання та розкриття інформації щодо основних засобів.

Основним документом, який регламентує документальне оформлення основних засобів є наказ № 125/70 від 02.12.97 р. "Про затвердження типових форм з обліку та списання основних засобів, що належать установам і організаціям, які утримуються за рахунок державного або місцевих бюджетів, та Інструкції з їх складання".[29]

Отже, основою здійснення обліку основних засобів на підприємствах є нормативно-правова база, яка регламентує порядок ведення обліку основних засобів в Україні (Додаток Б).

Можна виділити деякі ознаки, які притаманні законодавству з питань що стосуються бухгалтерського обліку основних засобів в Україні. Зокрема, об'єктивною ознакою законодавства, що регулює питання формування, обліку основних засобів на підприємствах України є множинність його актів, що зумовлюється таким:

- законодавство регулює різні сфери підприємницької діяльності, кожна з яких має істотні особливості, що враховуються в спеціальних нормативних актах;
- нашому законодавству також притаманна суперечність діючих нормативних актів один одному, не зовсім повно і чітко висвітлюється деякі питання щодо об'єкту регулювання тощо.

Крім нормативної бази при написанні випускної кваліфікаційної роботи були використанні також підручники, монографії та періодична література з питань обліку основних засобів. У них були розглянуті питання обліку використання основних засобів (Додаток Б).

В економічній літературі значну увагу приділяють перспективам вдосконалення обліку основних засобів до зарубіжного досвіду, так як облік керується не тільки нормативно-правовою базою своєї країни, але і спирається на міжнародні стандарти.

Якщо порівняти податковий та фінансовий облік щодо основних засобів, можна визначити багато розбіжностей, які зумовили зростання обсягів облікової роботи на підприємствах України. Це пов'язано насамперед із потребою в окремому накопиченні облікової інформації по основним засобам у бухгалтерському та податковому обліку.

Тому проблема висвітлення відмінностей фінансового та податкового обліку основних засобів є актуальною, тим більш, що досвід економічно розвинутих країн переконує в доцільності існування обох підсистем обліку, оскільки кожна з них забезпечує вимогу окремих видів звітності – фінансової та податкової.

Принципові відмінності у бухгалтерському і податковому обліку в цілому значно ускладнюють роботу підприємств усіх галузей національної економіки. Велика кількість публікацій на цю тему свідчать про те, що серед науковців і бухгалтерів існує єдина думка щодо потреби в узгодженні бухгалтерського і податкового обліку. Цією проблемою займалися такі науковці, як С. Голов, В. Костюченко, В. Хомін, А. Білоусов та інші.

В періодичній літературі час від часу також публікувались статті, в яких розкривалась методика обліку та контролю основних засобів. Декілька з них наведено нижче.

У статті Павленко О. “Різниця при нарахування амортизації основних засобів” [с.13-14], опублікованій в журналі “Податки та бухгалтерський облік” №17 (1827) у 2017 році, наведено елементи різниці при нарахуванні амортизації основних засобів.

Ковальов Д. у своїй статті “Основні засоби амортизовано “на нуль”: практичні поради обліку”, опублікованій в журналі “Все про бухгалтерський облік” №79 у 2016 році, наводить поради по використанню повністю амортизованих об’єктів основних засобів та причини списання таких об’єктів з балансу підприємства.

Нестеренко М. у статті “Основні засоби на консервації” [37, с7-8] опублікованій в журналі “Податки та бухгалтерський облік” №31 (1841) у 2018 році, розкриває порядок, причини та документальне оформлення консервації основних засобів підприємства.

Отже облік використання основних засобів регламентується перш за все Законами України, Постановами Кабміну та іншими нормативно - правовими документами. Метою правового регулювання обліку основних засобів є встановлення необхідних норм, нормативів чи стандартів, спрямованих на утворення достовірної інформації про фінансово-господарську діяльність суб’єктів господарювання.

Облік використання основних засобів підприємства постійно розвивається й поліпшується у зв’язку із удосконаленням комп’ютерної техніки, методологій й організації бухгалтерського обліку, в зв’язку з цим удосконалюється й інформаційний потік обліку основних засобів.

Висновки за розділом 1

Дослідження проблем обліку економічної сутності, класифікації та оцінки основних засобів дозволило сформулювати наступні висновки.

1. Аналіз сучасних економічних теорій дав змогу врахувати їх впливи на теоретичну основу обліку основних засобів. Основними рисами основних засобів як об’єктів обліку є: належність до матеріальних активів, що контролюються власником; забезпечення економічних вигод власників в результаті корисної експлуатації основних засобів; економічні вигоди від використання основних засобів пов’язані із забезпеченням ефективного попиту з метою отримання прибутку; основні засоби є частиною основного капіталу; основні засоби є одним із об’єктів інвестування; наявність та

використання основних засобів забезпечують задоволення інтересів багатьох сторін; основні засоби виконують різні за характером функції; у процесі обліково-аналітичного забезпечення управління основними засобами слід враховувати ризики: втрати, знецінення, зниження ринкової вартості, неефективного використання.

2. Можна виділити деякі ознаки, які притаманні законодавству з питань що стосуються бухгалтерського обліку основних засобів в Україні. Зокрема, об'єктивною ознакою законодавства, що регулює питання формування, обліку основних засобів на підприємствах України є множинність його актів, що зумовлюється таким:

- законодавство регулює різні сфери підприємницької діяльності, кожна з яких має істотні особливості, що враховуються в спеціальних нормативних актах;
- нашому законодавству також притаманна суперечність діючих нормативних актів один одному, не зовсім повно і чітко висвітлюється деякі питання щодо об'єкту регулювання тощо.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ»

2.1. Фінансовий облік використання основних засобів

В нинішніх умовах завдання фінансового обліку використання основних засобів на ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» пов'язане із етапами експлуатації основних засобів на підприємстві.

Завдання первинного обліку основних засобів, це відображення інформації про капітальні інвестиції в основні засоби відповідно до їх використання.

Облікові номенклатури первинного та поточного обліку основних засобів представлено у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1.

Облікові номенклатури первинного обліку основних засобів ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ»

Дані для обліку	Використання облікових даних	У вираженні		Носії, де інформація з'являється вперше
		натуральному	вартісному	
1	2	3	4	5
Надходження основних засобів: — назва об'єкта — початкова вартість — джерело надходження	Облік наявності основних засобів: пооб'єктний облік за матеріально-відповідальними			Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів
Амортизація основних засобів: — назва об'єкта; — норма амортизаційних відрахувань — підрозділ, що використовує об'єкт	Облік амортизаційних відрахувань; визначення балансової вартості об'єктів основних засобів	+ +	- +	Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів

Поточний ремонт основних засобів: — назва об'єкта; — вартість ремонту; — підрозділ, що використовує об'єкт	Облік ремонту об'єктів основних засобів	+	-	Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів
оточний ремонт основних засобів: — назва об'єкта; — вартість ремонту; — підрозділ, що використовує об'єкт	Облік ремонту об'єктів основних засобів	+	-	Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів
Переоцінка основних засобів: — назва об'єкта; — сума переоцінки; — джерело покриття втрат	Облік переоцінки об'єктів основних засобів; визначення балансової вартості об'єктів основних засобів	+	-	Відомість результатів переоцінки
Часткова ліквідація основних засобів: — назва об'єкта; — вартість ліквідованої частини об'єкту	Облік часткової ліквідації основних засобів; визначення балансової вартості об'єктів основних засобів	+	-	Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів
Здача в оренду основних засобів: — назва об'єкта; — тип оренди; — сума доходу	Облік оренди основних засобів;	+	-	Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів
Передача основних засобів у межах господарства: — назва об'єкта — початкова вартість — підрозділ, що передає — підрозділ, який приймає	Облік наявності та руху: пооб'єктний облік; облік за матеріально відповідальними особами	+	-	Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів
Консервація основних засобів: — назва об'єкта; — первісна вартість; — сума зносу	Облік наявності та руху: пооб'єктний облік; облік за матеріально відповідальними особами	+	-	Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів
Ліквідація основних засобів:	Облік наявності та			Акт списання основних

— назва об'єкта; — первісна вартість — сума зносу	руху: пооб'єктний облік; облік за матеріально відповідальними особами	+	-	засобів; Акт на списання автотранспортних засобів
Перекласифікація основних засобів в необоротні активи, утримувані для продажу: — назва об'єкта; — первісна вартість; — сума зносу; — справедлива вартість	Облік наявності та руху: пооб'єктний облік; облік за матеріально відповідальними особами	+	-	Акт приймання- передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів
Назва основних засобів	Для нарахування амортизації			переміщення) основних засобів(форма №ОЗ-1); Інвентарна картка обліку основних засобів (форма №ОЗ-6) тощо
Групи основних засобів	Для нарахування амортизації	+	-	Інвентарна картка обліку основних засобів (форма №ОЗ- 6); Картка руху основних засобів (форма №ОЗ-8)
Залишок на початок періоду	Для обліку наявності та руху основних засобів праці	+	+	Картка обліку руху основних засобів (форма №ОЗ-8)
Норма амортизаційних відрахувань	Для нарахування амортизації	-	-	Інвентарна картка обліку основних засобів (форма №ОЗ-6)
Сума зносу на перше число звітнього періоду	Для обліку залишкової вартості основних засобів праці	-	+	Розрахунок амортизаційних відрахувань; Картка обліку руху основних засобів (форма №ОЗ-8)

Джерело: на основі даних ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ»

Організація руху документів на етапі первинного обліку потребує встановлення раціональної послідовності їх створення, мінімізації витрат та часу на цей процес.

Головне завдання документообігу - прискорення руху документів, і чим коротше та швидше буде організовано цей процес, тим він буде ефективнішим, і користувачі зможуть вчасно отримати інформацію для прийняття рішень.

Стадії документообігу на ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» зображено на рис. 2.1.

Рис. 2.1 Стадії документообігу на ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ»
Джерело: на основі даних ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ»

Графік документообігу на підприємстві забезпечую оптимальну кількість підрозділів і виконавців, через які проходить кожний первинний документ, визначити мінімальний термін його знаходження в підрозділі, а також сприяти поліпшенню облікової роботи посиленню контрольних функцій бухгалтерського обліку, підвищенню рівня його механізації та автоматизації.
[35]

При документальному оформленні господарських операцій та пов'язаних з ними змін на підприємстві відбувається рух облікової інформації між первинною документацією, регістрами синтетичного й аналітичного обліку та звітністю. Після того як документи складено на місцях або прийнято від сторонніх організацій, вони потрапляють до бухгалтерії у порядку та строки, встановленні керівником підприємства. Прийняті документи підлягають перевірці перед рознесенням їхніх даних на рахунки бухгалтерського обліку. Залежно від мети контролю первинних документів використовуються різні

методичні прийоми їхньої перевірки: формальна, арифметична, експертна, логічна, економічна, нормативно - правова та інші. Кожному об'єкту основних засобів присвоюють інвентарний номер, що є дуже важливою відмітною ознакою в управлінському обліку, якщо врахувати, що на підприємствах експлуатуються, як правило, декілька однотипних, а то й однакових об'єктів. Інвентарні номери присвоюються за серійною ознакою і складаються з чотирьох-п'ятизначного числа.

Інвентарні номери присвоюються за серійною ознакою і складаються з чотирьох-п'ятизначного числа. Ці номери наносяться фарбою, або закріпленням жетонів на кожний об'єкт і зберігається, як правило, за ними на весь період їхньої експлуатації на підприємстві.

Для синтетичного обліку й узагальнення інформації про наявність та використання власних або отриманих на умовах фінансового лізингу основних засобів призначено рахунок 10 «Основні засоби».

Для обліку витрат пов'язаних із придбання або створення основних засобів використовується рахунок 15 «Капітальні інвестиції», який має наступні субрахунки відображені в табл.2.2:

Таблиця 2.2

Характеристика синтетичного рахунку 15 «Капітальні інвестиції»

Код рахунку	Назва рахунку	Характеристика рахунку
1	2	3
152	«Придбання (виготовлення) основних засобів»	призначений для обліку витрат на придбання або виготовлення власними силами матеріальних активів, облік яких ведеться на рахунку 10 «Основні засоби»
153	«Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів»	відображаються витрати підприємства (організації, установи) на придбання або виготовлення власними силами матеріальних активів, облік яких ведеться на рахунку 11 «Інші необоротні матеріальні активи»;

Джерело: на основі даних ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ»

За дебетом рахунку 15 «Капітальні інвестиції» відображається збільшення понесених витрат на придбання або створення основних засобів, за кредитом - їх зменшення (введення в дію, прийняття в експлуатацію придбаних або створених основних засобів, тощо).

Порядок фінансового обліку операцій з надходження об'єктів основних засобів наведемо в табл.2.3.

Таблиця 2.3

**Кореспонденція рахунків з обліку придбання основних засобів
на ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ»**

№ п/ п	Зміст операції	Документ	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ»		
			Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Сума,г рн.
1.	Отримано від постачальника об'єкт основних засобів	Видаткова накладна	152 Придбання (виготовлення) основних засобів	631 Розрахунки з вітчизняним и постачальниками	152 Придбання (виготовлення) основних засобів	631 Розрахунки з вітчизняними постачальниками	24 000,00
2.	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ	Податкова накладна	641 Розрахунки за податками	631 Розрахунки з вітчизняним и постач-ми	641 Розрахунки за податками	631 Розрахунки з вітчизняними постач-ми	4 000,00
3.	Введено об'єкт в експлуатацію	Акт приймання-передачі ОЗ (форма ОЗ-1)	10 Основні засоби	152 Придбання (виготовлення) основних засобів	10 Основні засоби	152 Придбання (виготовлення) основних засобів	20 000,00
4.	Перерахована оплата постачальнику	Виписка банку	631 Розрахунки з вітчизняним и постач-ми	311 Поточні рахунки в національній валюті	631 Розрахунки з вітчизняними постач-ми	311 Поточні рахунки в національній валюті	24 000,00

Джерело: на основі даних ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ»

Отже, при купівлі об'єкта основних засобів за власні кошти його зараховують спочатку на рахунок 152 «Придбання (виготовлення) основних засобів» зі всіма витратами на придбання та монтаж, а потім вводять в експлуатацію на рахунок 10 «Основні засоби» з відповідним субрахунком.

Розглянемо, також інші операції з надходження основних засобів та відобразимо в табл.2.4.

Таблиця 2.4

**Кореспонденція рахунків з обліку придбання основних засобів
на ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ»**

№ п о р.	Зміст операції	Документ	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ»		
			Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Сума,г рн.
1	2	3	4	5	6	7	8
Самостійне виготовлення об'єкта основних засобів							
1.	Витрати матеріалів при спорудженні кап. об'єкта	Лімітно-забірна картка	151 Капітальн е будівницт во	205 Будівельні матеріали	151 Капітальне будівницт во	205 Будівельні матеріали	100 000 ,00
2.	Нараховано заробітну плату будівельникам	Відомість нарахування зарплати	151 Капітальн е будівницт во	661 Розрахунки за заробітною платою	151 Капітальне будівницт во	661 Розрахунки за заробітною платою	70 500,00
3.	Здійснено нарахування на соціальні заходи	Відомість нарахування зарплати	151 Капітальн е будівницт во	651 За розрах. із загальнообов' язкового держ.соц. страх.	151 Капітальне будівницт во	651 За розрах. із загальнооб ов'язковог о держ.соц. страх.	20 794, 50
4.	Нараховано амортизацію ОЗ, що використовуються при будівництві	Відомість нарахованої амортизації	151 Капітальн е будівницт во	131 Знос основних засобів	151 Капітальне будівницт во	131 Знос основних засобів	5000,00
5.	Введено об'єкт в експлуатацію	Акт приймання-передачі ОЗ (форма ОЗ-1)	103 Будинки та споруди	151 Капітальне будівництво	103 Будинки та споруди	151 Капітальне будівництв о	200 794 ,50
Отримання основних засобів як внеску до статутного капіталу							
1.	Одержання від засновника підприємства об'єкта ОЗ	Договір	10 Основні засоби	46 Неоплачени й капітал	10 Основні засоби	46 Неоплачени й капітал	150 000 ,00
Безоплатне отримання основних засобів							
1.	Відображено вартість безоплатно отриманих основних засобів	Договір	10 Основні засоби	424 Безоплатно одержані необоротні активи	10 Основні засоби	424 Безоплатно одержані необоротні активи	60 000, 00

1	2	3	4	5	6	7	8
2.	Зарахування витрат на транспортування і монтаж безоплатно отриманих ОЗ	Акт виконаних робіт	10 Основні засоби	152 Придбання (виготовлення) основних засобів	10 Основні засоби	152 Придбання (виготовлення) основних засобів	5000,00
Переведення об'єкту зі складу оборотних активів до складу основних засобів							
1.	Переведено об'єкт до складу ОЗ	Бухгалтерська довідка	152 Придбання (виготовлення) основних засобів	281 Товари на складі	152 Придбання (виготовлення) основних засобів	281 Товари на складі	80 000,00
2.	Введено об'єкт в експлуатацію	Акт приймання-передачі ОЗ (форма ОЗ-1)	10 Основні засоби	152 Придбання (виготовлення) основних засобів	10 Основні засоби	152 Придбання (виготовлення) основних засобів	80 000,00
Зарахування на баланс основних засобів, які раніше не були враховані							
1.	Оприбуткування раніше не врахованих на балансі ОЗ	Бухгалтерська довідка	10 Основні засоби	746 Інші доходи від звичайної діяльності	10 Основні засоби	746 Інші доходи від звичайної діяльності	90 000,00

Джерело: на основі даних ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ»

Відновлення зношуваних основних засобів та їх відтворення здійснюється за рахунок амортизаційних відрахувань, що є грошовим відображенням ступеня їх зносу [с.216].

Порядок нарахування і використання амортизаційних відрахувань в фінансовому обліку визначено законодавством та П(С)БО 7.

Об'єктом амортизації є вартість основних засобів, крім вартості земельних ділянок та природних ресурсів. У зв'язку з цим у фінансовому обліку амортизація нараховується до всіх об'єктів основних засобів незалежно від того, для яких цілей вони використовуються – для господарської (виробничої) діяльності підприємства або для невиробничих цілей. Також амортизації в фінансовому обліку підлягають безоплатно отримані основні засоби.

Нарахування амортизації здійснюється протягом строку корисного використання об'єкта, який встановлюється підприємством при визнанні цього об'єкта активом, і призупиняється на період реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання та консервації основних засобів.

Основними показниками, які слід урахувати при нарахуванні бухгалтерської амортизації основних засобів є : ліквідаційна вартість об'єкта основних засобів; строк корисного використання об'єкта основних засобів - очікуваний період часу, протягом якого необоротні активи будуть використовуватися підприємством/установою або з їх використанням буде виготовлено (виконано) очікуваний підприємством/установою обсяг продукції (робіт, послуг); метод амортизації []

ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» для всіх об'єктів основних засобів застосовує прямолінійний метод нарахування амортизації.

Для відображення інформації про нараховану суму амортизації об'єктів основних засобів передбачений субрахунок 131 «Знос основних засобів» рахунка 13 «Знос амортизація необоротних активів» [16].

Суму нарахованої амортизації підприємства відображають по дебету рахунків обліку витрат виробництва та кредиту субрахунку 131 (табл.2.5).

Таблиця 2.5

Типова кореспонденція обліку нарахування амортизації основних засобів на «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ»

№ п о р	Зміст операції	Документ	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ»		
			Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Сума, грн.
1.	Нарахована амортизація основних засобів виробничого призначення	Відомість нарахованої амортизації	23 Виробництво	131 Знос основних засобів	23 Виробництво	131 Знос основних засобів	5000,0 0
2.	Нарахована амортизація основних засобів загальновиробничого призначення	Відомість нарахованої амортизації	91 Загально виробничі витрати	131 Знос основних засобів	91 Загально виробничі витрати	131 Знос основних засобів	8000,0 0

1	2	3	4	5	6	7	8
3.	Нарахована амортизація основних засобів адміністративного призначення	Відомість нарахованої амортизації	92 Адміністративні витрати	131 Знос основних засобів	92 Адміністративні витрати	131 Знос основних засобів	1400,0 0
4.	Нарахована амортизація основних засобів, пов'язаних зі збутом продукції (робіт, послуг)	Відомість нарахованої амортизації	93 Витрати на збут	131 Знос основних засобів	93 Витрати на збут	131 Знос основних засобів	3000,0 0
5.	Нарахована амортизація основних засобів, що використовуються з метою здійснення іншої операційної діяльності підприємства	Відомість нарахованої амортизації	94 Інші витрати операційної діяльності	131 Знос основних засобів	94 Інші витрати операційної діяльності	131 Знос основних засобів	7000,0 0

Джерело: на основі даних ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ»

Вартість основних засобів, за якою вони відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності, має відповідати їх реальній вартості. Саме для того, щоб привести залишкову вартість об'єктів основних засобів у відповідність до ринкової (справедливої) вартості, проводиться переоцінка.

Підприємство може самостійно встановити критерій суттєвості для проведення переоцінки та відобразити свій вибір у наказі про облікову політику. При цьому критерій суттєвості може бути встановлено як окремо для кожної групи основних засобів, так і один для всіх основних засобів, що обліковуються на підприємстві.

До заходів, спрямованих на підтримання об'єкта основних засобів у робочому стані, що не спричиняють збільшення майбутніх економічних вигод від подальшого використання такого об'єкта, а провадяться з метою підтримання його в робочому стані та отримання в майбутньому первісних економічних вигод, які були притаманні йому на початку використання, належать всі види ремонту і технічного обслуговування об'єктів основних засобів [36,с.90].

Водночас ті самі заходи щодо ремонту ідентичних об'єктів основних засобів можуть мати різний економічний ефект і, як наслідок, по-різному

відображатися в фінансовому обліку [37,с.5].

Відповідно до П(С)БО 16 витрати на ремонт і технічне обслуговування основних засобів відносять до складу витрат відображених на рис.2.2.

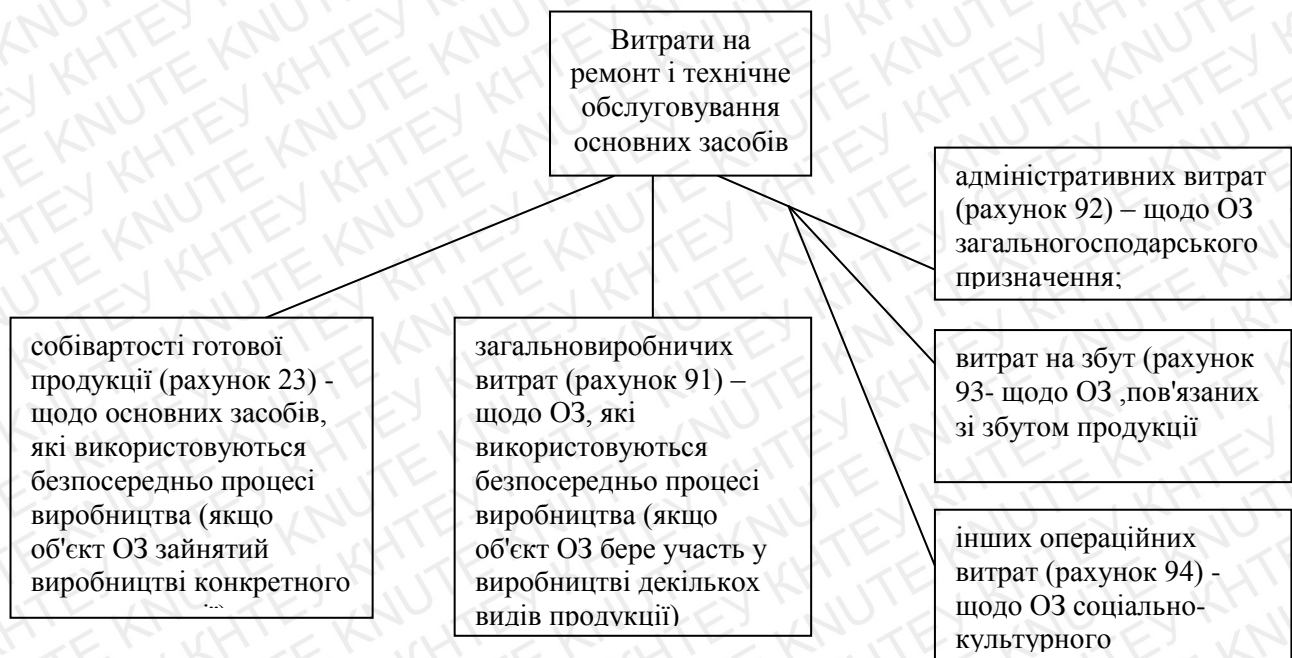

Рис.2.2. Витрати на ремонт та технічне обслуговування основних засобів

Джерело: на основі даних ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ»

Розглянемо типові бухгалтерські проведення з обліку ремонту та поліпшення основних засобів (табл.2.7).

Таблиця 2.7

Типова кореспонденція обліку ремонту та поліпшення основних засобів на ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ»

№ п о р	Зміст операції	Документ	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ»		
			Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Сума, грн.
1.	Відпущено запаси на поліпшення основних засобів	Лімітно-забірна картка	152 Придбан ня (виготов лення) основни х засобів	20 Запаси	152 Придбан ня (виготов лення) основни х засобів	20 Запаси	7000,0 0

1	2	3	4	5	6	7	8
2.	Нараховано заробітну плату працівникам, задіяним у поліпшенні основних засобів	Відомість нарахування заробітної плати	152 Придбання (виготовлення) основних засобів	661 Розрахунки за заробітною платою	152 Придбання (виготовлення) основних засобів	661 Розрахунки за заробітною платою	4000,00
3.	Нараховано єдиний внесок	Відомість нарахування заробітної плати	152 Придбання (виготовлення) основних засобів	651 за розрахунками із загальнообов'язкового держ.соц.страх.	152 Придбання (виготовлення) основних засобів	651 за розрахунками із загальнообов'язкового держ.соц.страх.	880,00
4.	Отримано послуги (роботи) від сторонніх організацій, які підприємство не може виконати самостійно	Акт виконаних робіт	152 Придбання (виготовлення) основних засобів	685 Розрахунки з іншими кредиторами	152 Придбання (виготовлення) основних засобів	685 Розрахунки з іншими кредиторами	5800,00
5.	Збільшено залишок по за балансовому рахунку	Бух.довідка	09 Амортизаційні відрахування	-	-	-	-
6.	Збільшено первісну вартість об'єкта основних засобів, який поліпшували	Бухгалтерська справка	10 Основні засоби	152 Придбання (виготовлення) основних засобів	10 Основні засоби	152 Придбання (виготовлення) основних засобів	8940,00

Джерело: на основі даних ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ»

Витрати на проведення поліпшень об'єкта основних засобів у періоді їх здійснення групуються по дебету субрахунків 151 “Капітальне будівництво” і 152 “Придбання (виготовлення) основних засобів”. Після закінчення робіт з поліпшення такого об'єкта сума витрат відноситься на збільшення його первісної вартості, що відображається по дебету відповідних субрахунків рахунка 10 “Основні засоби”.

Крім того, сума проведених поліпшень відображається по кредиту позабалансового рахунка 09 “Амортизаційні відрахування” [36,с.90].

Розглянемо списання об'єкта основних засобів в бухгалтерському обліку (табл.2.7).

Типова кореспонденція обліку списання основних засобів на

№ п о р	Зміст операції	Документ	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ»		
			Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Сума, грн.
1.	Списано об'єкт основних засобів	Акт списання основних засобів	131 Знос основних засобів	10 Основні засоби	131 Знос основних засобів	10 Основні засоби	2500,00
2.	Списано залишкову вартість об'єкт основних засобів	Акт списання основних засобів	976 Списання необоротних активів	10 Основні засоби	976 Списання необоротних активів	10 Основні засоби	300,00

Джерело: на основі даних ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ»

Таким чином, можна сказати, що в ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» облік основних засобів ведеться згідно вимог законодавства. Документування операцій, пов'язаних з обліком основних засобів, являє собою систематичний, безперервний та послідовний процес з використанням дванадцяти типових форм документації. Основні засоби, оформлені відповідними первинними документами, підлягають відображенню у бухгалтерському обліку, де відбувається їх узагальнення в синтетичних регістрах.

2.2. Узагальнення інформації про основні засоби у звітності

Правильно організований облік основних засобів на підприємстві є запорукою поінформованості про наявність засобів праці, а також забезпечує постійний контроль за їх ефективним використанням.

Вибуття основних засобів відображаються в активі балансу в разі їх продажу, безоплатної передачі або невідповідності критеріям визначення активом.

Фінансовий результат від вибуття об'єктів основних засобів визначається вирахуванням з доходу від вибуття основних засобів їх залишкової вартості, непрямих податків і витрат, пов'язаних з вибуттям основних засобів.

Фінансова звітність ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» за 2014-2018рр. справедливо й достовірно відображає в усіх суттєвих аспектах фінансово-майновий стан та результати діяльності підприємства у частині обліку основних засобів згідно із Законом України „Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” і відповідають нормам П(С)БО.

Основними формами фінансової звітності про стан та рух основних засобів на ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» є баланс та Примітки до річної звітності. Одночасно Звіт про фінансові результати, Звіт про рух грошових коштів, Звіт про власний капітал характеризують вплив операцій з руху основних засобів на діяльність підприємства.

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку "Баланс" визначає зміст і форму балансу та загальні вимоги до розкриття його статей. Норми цього Положення застосовуються до балансів підприємств, організацій та інших юридичних осіб усіх форм власності.

Згідно з цим нормативним документом, у статті "Основні засоби" наводиться вартість власних та отриманих об'єктів і орендованих цілісних майнових комплексів, які віднесені до складу основних засобів згідно з відповідним положенням. У цій статті також наводиться вартість інших необоротних матеріальних активів.

Варто звернути увагу на побудову балансу, а саме: в активі балансу знаходиться також сума зносу основних засобів, у дужках, що в кінцевому результаті дає можливість визначити залишкову вартість основних засобів, яка і входить у загальну валюту активу балансу.

У статті "Нематеріальні активи" відображається вартість об'єктів, які віднесені до складу нематеріальних активів згідно з відповідними положеннями. У цій статті також окремо наводиться первісна вартість сума нарахованого зносу та залишкова вартість нематеріальних активів.

Варто звернути увагу, що інформацію, надання якої передбачено чинною нормативною базою, наводять підприємства самостійно в обраному вигляді (письмове пояснення, таблиці, графіки). Саме тому під складання фінансової

звітності підприємство також повинно керуватися П(С)БО 7 для розкриття інформації про основні засоби у Примітках до фінансової звітності.

У Примітках до фінансової звітності за кожною групою основних засобів наводиться така інформація: вартість (первинна або переоцінена), за якою основні засоби відображені у балансі; методи амортизації і терміни корисного використання (експлуатації); наявність і рух основних засобів у звітному періоді;- сума нарахованої амортизації; інша інформація.

Якщо у звітному періоді проводилась переоцінка основних засобів, то необхідно у Примітках розкривати: джерело інформації про справедливую вартість; факт залучення незалежного експерта; зміну суми додаткового капіталу внаслідок переоцінки.

У Примітках до фінансової звітності також наводиться така інформація: вартість основних засобів, щодо яких існують обмеження права власності; вартість переданих у заставу основних засобів; сума капітальних вкладень на придбання та будівництво основних засобів за звітний рік; сума укладених угод на придбання у майбутньому основних засобів; залишкова вартість основних засобів, які тимчасово не використовуються (консервація, реконструкція тощо); первинна (переоцінена) вартість повністю амортизованих основних засобів, які продовжують використовуватися; залишкова вартість основних засобів, вилучених з експлуатації для продажу; первинна вартість, залишкова вартість і метод оцінки основних засобів, отриманих за рахунок цільового фінансування.

Крім того, бажано розкривати в Примітках таку інформацію щодо переоцінки основних засобів: базу, застосовану для переоцінки активів; дати чинності переоцінки; залучення незалежного оцінювача; сутність будь-яких показників, що застосовувалися для визначення відновлюваної вартості.

Для розкриття інформації про основні засоби у Примітках до фінансової звітності наводиться інформація за кожною групою основних засобів зокрема. До інформації про стан основних засобів відноситься:

2.3. Облік основних засобів в системі прийняття управлінських рішень

На сьогодні управлінський облік це насамперед система збору та аналізу даних про фінансово-господарську діяльність підприємства, орієнтовану на потреби менеджменту і власників підприємства. Результати цього обліку призначені в більшості для внутрішнього користування. Підприємства самостійно із допомогою різних методичних рекомендацій розробляють систему управлінського обліку, виходячи із власних потреб і специфіки роботи. Одні керівники вважають за краще бачити докладні форми звітності, інші вимагають, щоб уся необхідна інформація уміщалася на одному листі. У будь-якому випадку перш ніж починати, необхідно визначитися з формами звітності. Адже систему будь-якого обліку треба будувати залежно від того, яку саме інформацію в результаті ви хочете побачити у звітності. Тому для ефективного впровадження управлінського обліку потрібно:

- забезпечити фахівців усією необхідною інформацією, у тому числі конфіденційною, оскільки при неповному володінні інформацією управлінський облік втрачає будь-який сенс;

- розробити специфічну для підприємства методологію. Така методологія повинна включати параметри управлінського обліку, напрями, статті доходів і витрат, розподіл загальних для всіх витрат, облікову політику, формати звітності, процедури отримання інформації. При розробці методології потрібно пам'ятати, що в управлінському обліку економічна суть операції вища від її юридичної форми. Крім того, в оперативному обліку іноді допустимо використовувати документально не підтверджену інформацію.

Принципи, на яких базуватиметься система управлінського обліку

- правила управлінського обліку, на відміну від фінансового і податкового, установлює підприємство самостійно;

- розробників системи управлінського обліку підприємство обирає самостійно. Це означає, що можна обійтися своїми силами - розробку уніфікації та регламентації обліку і внутрішньої звітності, внутрішньо-фірмових єдиних методів і стандартів ведення обліку, поетапну технологію його впровадження на підприємстві доручити фінансовому директору або фінансово-економічній службі. А можна залучити висококваліфікованих

фахівців, які мають відповідний досвід і поєднують його зі знаннями в галузі фінансового аналізу, бухгалтерського обліку, системи оподаткування, інформатики. Важливо, щоб керівництво було зацікавлене в кінцевому результаті, а менеджери вищої ланки брали участь у процесі розробки і впровадження на підприємстві управлінського обліку;

Для того щоб визначитися з відділом управлінського обліку та його структурою, потрібно вибрати один із декількох варіантів взаємодії управлінського і бухгалтерського обліку (рис. 2.3)

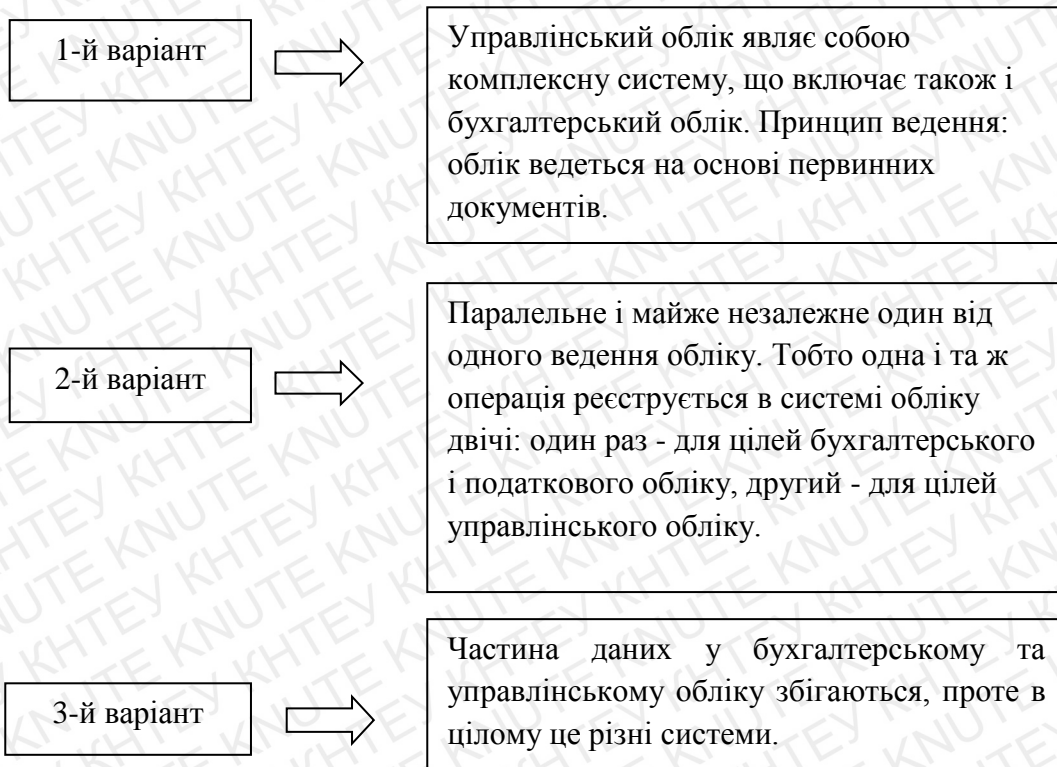

Рис. 2.3 Варіанти взаємодії управлінського і бухгалтерського обліку

Джерело: на основі даних ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ»

Всі ці види обліку знаходяться в одному інформаційному форматі, але їх взаємозв'язок може бути різним.

За першим варіантом бухгалтер, роблячи проведення в бухгалтерському обліку, присвоює кожній операції додаткові аналітичні коди, які дозволяють потім розподіляти цю інформацію в податковому обліку, в управлінському обліку та у фінансовому обліку. За даними бухгалтерського обліку за допомогою коригувань і перетворення даних з однієї форми на іншу, формуються облікові дані для податкових розрахунків та фінансового обліку. І вже потім на основі обліку формуються дані управлінського обліку, з додаванням самостійних операцій, яких немає в бухгалтерському обліку. Цей

варіант потребує меншої кількості співробітників, але дорогих програмних продуктів

При другому варіанті, який на наш погляд неефективний з позиції трудових затрат, проте процедура дублювання підвищує надійність інформації

Стосовно 3-го варіанту можна сказати, що залежно від того, кому буде делеговано роль головного фінансового контролера підприємства, вибирається місце ведення управлінського обліку: бухгалтерія або фінансова служба. На ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» це місце бухгалтерія, контролер – головний бухгалтер.

Оскільки предметом управлінського обліку є сукупність об'єктів, за якою здійснюється управління діяльністю підприємства, то поряд з іншими сюди належать основні засоби.

Безпосередній облік об'єктів на ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» ведуть в інвентарному списку основних засобів, тип. ф. № 03-9.

Дані інвентарного списку основних засобів, тип. ф. 03-9, мають відповідати показникам інвентарних карточок обліку основних засобів, тип. ф № 03-6, які відкривають на кожний об'єкт окремо, або на групу однотипних об'єктів, що надійшли на підприємство одночасно і мають однакове виробничо - господарське призначення, технічну характеристику та вартість.

Суто для поточного обліку цих даних достатньо. Однак, як зазначалось, управлінський облік - це система, що включає планування і контроль діяльності. Тому тут важливою є інформація, що характеризує властивості об'єктів (потужність, місткість тощо). Таку інформацію на ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» можна отримати з проектно-кошторисної документації - на будівлі та споруди, і з технічних паспортів - на машини й обладнання, транспортні засоби тощо, які додають до інвентарних списків.

Систему аналітичного обліку на ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» можна побудувати за лінійним або ступінчастим методом. Проілюструємо це на прикладі синтетичного рахунка 10 «Основні засоби».

Зокрема, в управлінському обліку основних засобів важливе місце займає контроль забезпеченості підприємств основними засобами, оскільки

відхилення від оптимального рівня як в один, так і в інший бік спричинює зниження ефективності виробництва. Причому негативний вплив таких відхилень проявляється через зниження ефективності використання основних засобів і за принципом відлуння (луни) відображається на загальній ефективності виробництва.

Недостатня забезпеченість підприємства основними засобами призводить до їхнього надто інтенсивного використання, передчасного зносу, надмірних витрат на ремонти, зрештою звичайної ліквідації. Одночасно роботи виконуються несвоєчасно, або порушується технологія їхнього виконання, відтак зростають втрати продукції. Наявність зайвих основних засобів теж не є бажана, оскільки при цьому вони окупуються занадто довго. До того ж це зумовлює додаткові витрати на їх зберігання, підтримання в робочому стані тощо. Тому одним із головних завдань управлінського обліку на ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» є контроль за оптимальним забезпеченням підприємства основними засобами. Для цього Товариство поєднує планові і облікові методи.

Маючи розрахунок потреби в основних засобах, її порівнюють із фактичною наявністю відповідних об'єктів на підприємстві, виявляючи таким чином рівень забезпеченості ними за окремими видами, марками тощо. Загальну ж оцінку забезпеченості підприємства визначають за показником фондозабезпеченості - співвідношенням вартісної оцінки наявних основних засобів до потреби, або за показником фондоозброєності праці - співвідношенням середньорічної вартості основних фондів до середньорічної чисельності працівників. Крім цього, важливими показниками, що дають змогу контролювати наявність передумов для забезпечення ефективного використання основних засобів, є енергоозброєність праці - співвідношення середньорічної кількості енергетичних потужностей у кінських силах до середньорічної чисельності працюючих, та електроозброєність праці - відношення спожитої за рік електроенергії у кіловат-годинах до середньорічної чисельності працюючих. [42]

Керівництво ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» в управлінському обліку враховує такі показники, які не тільки характеризують забезпечення підприємства основними засобами, а й дають змогу контролювати їх якісний стан. Зокрема, рівень зносу основних засобів, що визначається як співвідношення нарахованої суми зносу за весь період експлуатації до первісної вартості об'єктів, свідчить про їхню придатність до подальшої експлуатації, її орієнтовну тривалість у майбутньому. Реальну забезпеченість підприємства основними засобами можна точніше визначити за залишковою вартістю - різницею між первісною вартістю об'єктів і нарахованою сумою зносу.

Однак навіть при повному забезпеченні потреби в основних засобах вони часто використовуються неефективно. Тому на ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» в управлінському обліку контролюють рівень використання основних засобів. Зокрема, визначають такі показники: коефіцієнт використання основних засобів співвідношення тих, що використовуються, до наявних; коефіцієнт змінності роботи машин і механізмів (обладнання) співвідношення відпрацьованих машино-змін до їх фактичної наявності; коефіцієнт використання календарного фонду робочого часу - співвідношення кількості днів (годин) роботи машин і механізмів (обладнання) до календарного фонду; напруженість використання машин чи виробничих площ приміщень - співвідношення обсягу виробленої продукції до кількості одиниць машин чи площі приміщень; коефіцієнт інтенсивності навантаження машин і механізмів (обладнання) - співвідношення кількості виробленої продукції за одиницю часу до їхньої продуктивності за технічними даними.

Внутрішня управлінська звітність в ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» складається, перш за все, для керуючого, який несе відповідальність за досягнення цілей, і вже в другу чергу для його начальника.

Недоліки внутрішньої звітності, типові при традиційних підходах до організації внутрішнього контролю, полягають у тому, що основний акцент робиться на помилки замість того, щоб дати керуючим орієнтовану інформацію, що дозволяє робити ефективні дії. У результаті зворотній зв'язок

виявляється спрямованої на проведення ревізій і пошуки упущень, повертає керуючого до минулих подій та операцій, формує дані про те, що вже не піддається виправленню, обмежує можливості діяти з перспективою.

Найбільш поширені недоліки внутрішньої звітності такі: інформація узагальнюється головним чином для контролю обсягу продажів або визначення витрат і не пов'язана з потребами окремих керуючих, діяльність яких приносить дохід або вимагає витрат; інформація, узагальнюється у звітності, адресується не тим особам, часто навіть не керуючому, що знаходиться на передовій лінії господарської діяльності, а його начальникові або керівникові; у звітності міститься інформація з загальних питань, що ускладнює прийняття рішень на конкретних напрямках; звітність рясніє надлишковою інформацією, в результаті чого керуючий змушений сортувати дані в пошуках тих, що йому дійсно необхідні для управління.

Вимоги до побудови та змісту внутрішньої звітності, вироблені наукою і практичним досвідом ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» характеризують саму суть даного елемента управлінського обліку, причому мають значення як формальні, так і сутнісні вимоги.

Таким чином, важливим завданням управлінського обліку на ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» є контроль за дотриманням правил експлуатації об'єктів основних засобів, своєчасного проведення профілактичних заходів щодо підтримання їх у робочому стані, поточного і капітального ремонтів.

Висновки за розділом 2

За результатами дослідження з урахуванням поставлених завдань можемо зробити наступні висновки:

1. Вивчення організації фінансового обліку та необхідність їх адаптації до умов фінансово-господарської діяльності на ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» обумовило формування облікових номенклатур первинного та поточного обліку основних засобів на підприємстві, які містять інформацію, необхідну для управління основними засобами та забезпечують підвищення ефективності облікового процесу. На ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» облік основних засобів ведеться згідно вимог законодавства. Документування операцій, пов'язаних з обліком основних засобів, являє собою систематичний, безперервний та послідовний процес з використанням типових форм документації. Основні засоби, оформлені відповідними первинними документами, підлягають відображенню у бухгалтерському обліку, де відбувається їх узагальнення в синтетичних регістрах.

2. Розкрито питання обліку, аналізу та контролю використання основних засобів на ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» в бухгалтерському та податковому обліку. Відображено інформацію, яка розкривається в фінансовій та податковій звітності, а саме ф.1 «Звіт про фінансовий стан підприємства (Баланс)», ф.5 «Примітки до фінансової звітності», Декларацію з податку на прибуток та додатки до неї.

3. Розглянуто завдання управлінського обліку на ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ», визнано важливим - контроль за дотриманням правил експлуатації об'єктів основних засобів, своєчасного проведення профілактичних заходів щодо підтримання їх у робочому стані, поточного і капітального ремонтів.

РОЗДІЛ 3.

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ»

Формування системи бухгалтерського обліку, зорієнтованої на забезпечення повною інформацією керівництва підприємства, потребує переорієнтації облікової політики, методики та організації обліку з урахуванням терміну використання основних засобів. У зв'язку з цим аналітичний облік має надавати інформацію у розрізі об'єктів внутрішнього та зовнішнього інвестування з метою визначення аналітичних показників. Тому для вирішення цього завдання пропонуємо використовувати поглиблену аналітику на прикладі рахунку 10 «Основні засоби» (рисунок 2.1).

На прикладі субрахунку 105 «Транспортні засоби» (рисунок 3.1).

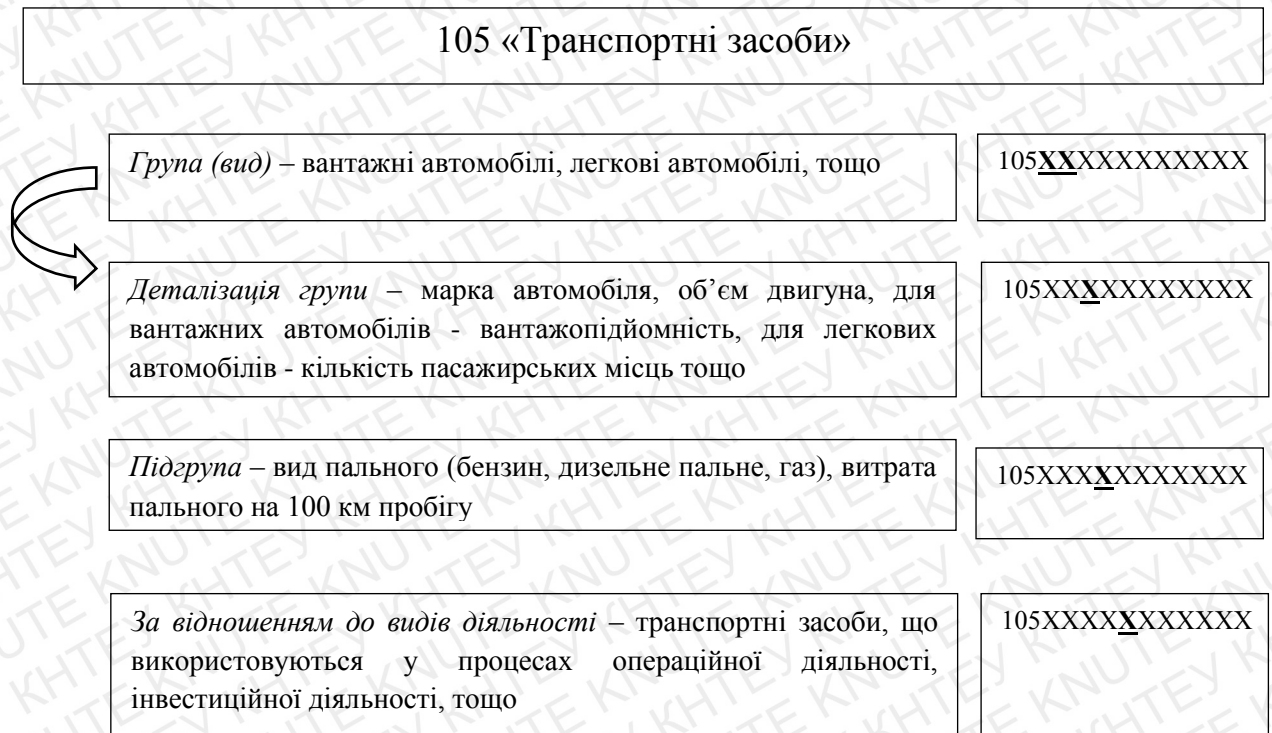

Рис. 3.1 Структура шифру субрахунку 105 «Транспортні засоби» за рівнем деталізації субрахунків в умовах використання автоматизованої форми обліку

Джерело: власна розробка на основі

Виникає питання щодо правильності відображення в обліку оприбуткування основних засобів, виявлених в результаті інвентаризації. В першому випадку вартість таких активів необхідно обліковувати аналогічно вартості безоплатно отриманих активів, тобто включати до додаткового

капіталу (субрахунки 424 «Безоплатно одержані необоротні активи» або 425 «Інший додатковий капітал»). Відповідно, у процесі подальшого їх використання амортизувати та визнавати дохід у сумі нарахованої амортизації. Проте слід зазначити, що Інструкцією про застосування Плану рахунків [97] не передбачено відображення таких операцій: на субрахунку 424 рахунку «Безоплатно одержані необоротні активи» відображається вартість необоротних активів, безоплатно одержаних підприємством від інших осіб; на субрахунку 425 «Інший додатковий капітал» обліковують інші види додаткового капіталу, які не можуть бути включені до інших субрахунків рахунку 42 «Додатковий капітал».

За підхом щодо відображення надлишку основних засобів, регламентований Методичними рекомендаціями з бухгалтерського обліку основних засобів [133], передбачає включення їх вартості до інших доходів (рахунок 746 «Інші доходи») [219, с. 292-296], що відповідає економічній сутності операцій, що розглядаються. Відсутність чіткого переліку інших видів доходів дозволяє здійснювати оприбуткування лишків необоротних активів.

Досить актуальним є питання нарахування амортизації основних засобів, оскільки сума амортизації безпосередньо впливає як на величину прибутку підприємства у фінансовому обліку, так і на величину оподаткованого доходу у податковому обліку.

Об'єктом амортизації є вартість основних засобів (окрім вартості земельних ділянок, природних ресурсів і капітальних інвестицій). Нарухування амортизації здійснюється протягом строку корисного використання (експлуатації) об'єкта, який встановлюється підприємством при визнанні цього об'єкта активом (при зарахуванні на баланс), і призупиняється на період його реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання та консервації.

Оскільки моменти надходження основних засобів на підприємство та введення їх в експлуатацію після доведення до робочого стану не завжди співпадають, можна говорити про те, що не нарахування у цей проміжок часу амортизації на такі засоби є правильною, оскільки непрацюючі основні засоби не приносять підприємству економічної вигоди.

Отже, лише в момент оприбуткування основних засобів на рахунки 10 «Основні засоби», підприємство повинне розпочати з відповідної дати процес нарахування амортизації (окрім амортизації земельних ділянок, природних ресурсів та капітальних інвестицій, як це визначено П(С)БО 7 [48]).

На нашу думку об'єкти основних засобів, що знаходяться в стані реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання і консервації, на цей період можуть виключатися зі складу основних засобів і враховуватися, як інші необоротні активи (рахунок 18 «Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи») (кореспонденцією дебет 18 «Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи» кредит 10 «Основні засоби» у сумі залишкової вартості на дату початку реконструкції, модернізації. Амортизація в цей період не нараховується. Переведення об'єктів із інших необоротних активів в основні засоби здійснюється на дату початку їх експлуатації (дебет 10 «Основні засоби», 11 «Інші необоротні матеріальні активи» кредит 18 «Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи»). По закінченні робіт, вартість яких відображають за дебетом рахунку 15 «Капітальні інвестиції», вони також списуються в дебет рахунків 10 «Основні засоби».

Запропоновані зміни знайдуть своє відображення і у кореспонденції рахунків рахунку 18 «Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи». Необхідно виключити зі складу рахунків, кореспондуючих з кредитом рахунку 18 «Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи» рахунок 14 «Довгострокові фінансові інвестиції», або включити його і до складу рахунків, що кореспондують з дебетом рахунку 18 (зміст операцій буде аналогічним операціям з поточними фінансовими інвестиціями) (Додаток К). Аналітичний облік основних засобів має надавати інформацію користувачам про надходження, використання та вибуття за джерелами інвестування.

3.2. Удосконалення обліку використання основних засобів за умов використання інформаційних систем і технологій

На облік ведеться автоматизовано з використанням програмного забезпечення «1С Підприємство 7.7». Програма 1С: Бухгалтерія є універсальною бухгалтерською програмою і призначена для ведення синтетичного й аналітичного бухгалтерського обліку по різних розділах. Програма надає можливість ручного й автоматичного введення проводок. Усі проводки заносяться в журнал операцій. При перегляді проводок у журналі операцій їх можна обмежити довільним тимчасовим інтервалом, групувати і шукати по різних параметрах проводок.

Крім журналу операцій програма підтримує кілька списків довідкової інформації (довідників): план рахунків, списки об'єктів аналітичного обліку (субконто), констант і т.д. [43]

Так, створення нормативно-довідкової інформації забезпечується через заповнення довідників «Необоротні активи», «Місця зберігання» та «Інвестиції». Дані довідників використовуються під час створення і редагування документів і для ведення аналітичного обліку на рахунках 10,13,15.

Необхідно враховувати, що аналітичний облік в програмі ведеться за допомогою спеціального механізму «субконто». Під видом субконто розуміють сукупність однотипних об'єктів аналітичного обліку. Наприклад, рахунок 10 «Основні засоби» має два субконто - «Необоротні активи» та «Місця зберігання»[43].

Облік необоротних активів ведеться за кожним інвентарним об'єктом. Для організації аналітичного обліку необоротних активів використовується субконто виду "Необоротні активи", якому відповідає однойменний довідник. Його можна викликати з меню Довідники/Необоротні активи головного меню програми (рис.3.2). Цей довідник - трирівневий: на першому рівні необоротні активи поділяються за видами, на другому - основні засоби і нематеріальні активи поділяються на виробничі і невиробничі. Для того щоб внести новий

елемент довідника, треба розкрити потрібну групу і натиснути клавішу INSERT. З'явиться картка елемента (рис.3.2).

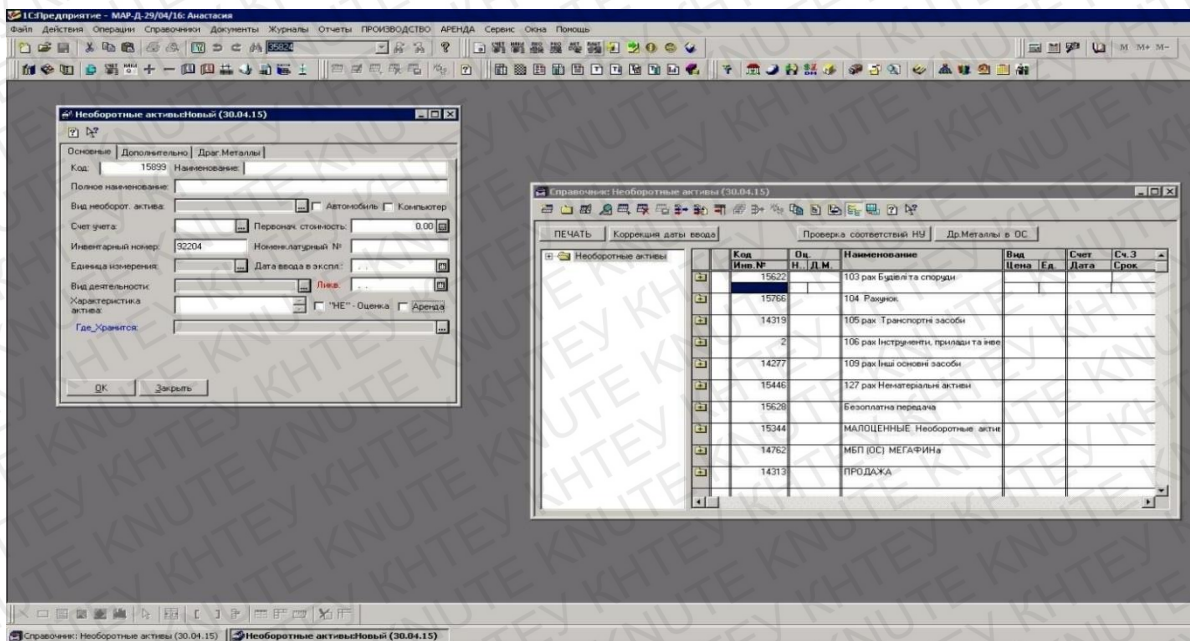

Рис.3.2. Довідник необоротні активи

Джерело: рис. із екрана

Залежно від виду необоротного актива в полі «Рахунок обліку» з'явиться значення субрахунка (відповідно, рахунків 10, 11). У межах рахунка його можна поміняти (наприклад на субрахунок 104 "Машини та обладнання"). На закладці «Додатково» в полі «метод нарахування зносу» стануть доступними ті методи розрахунку зносу в бухгалтерському обліку, які передбачені П(С)БО 7 для такого виду необоротних активів, і стануть видимими параметри, необхідні для автоматичного розрахунку норми зносу (наприклад «Ліквідаційна вартість» і «Термін корисного використання» для прямолінійного методу). На цій самій закладці для виробничих основних засобів треба відзначити прапорець «Нараховувати знос в податковому обліку» і вибрати групу, до якої належить такий об'єкт у податковому обліку.

Для створення набору даних руху основних засобів заповнюються різноманітні документи в залежності від змісту господарської операції [43].

Проведення аналізу результатної інформації здійснюється за допомогою формування основних та регламентованих звітів (рис.3.3).

Таким чином, облік основних засобів в інформаційній системі «1С Підприємство 7.7» поділяється на декілька етапів, які мають самостійне

значення, нормативне регулювання та документальне оформлення. Так до даних етапів відносять надходження необоротних активів, зарахування їх на баланс, нарахування амортизації, поліпшення та вибуття.

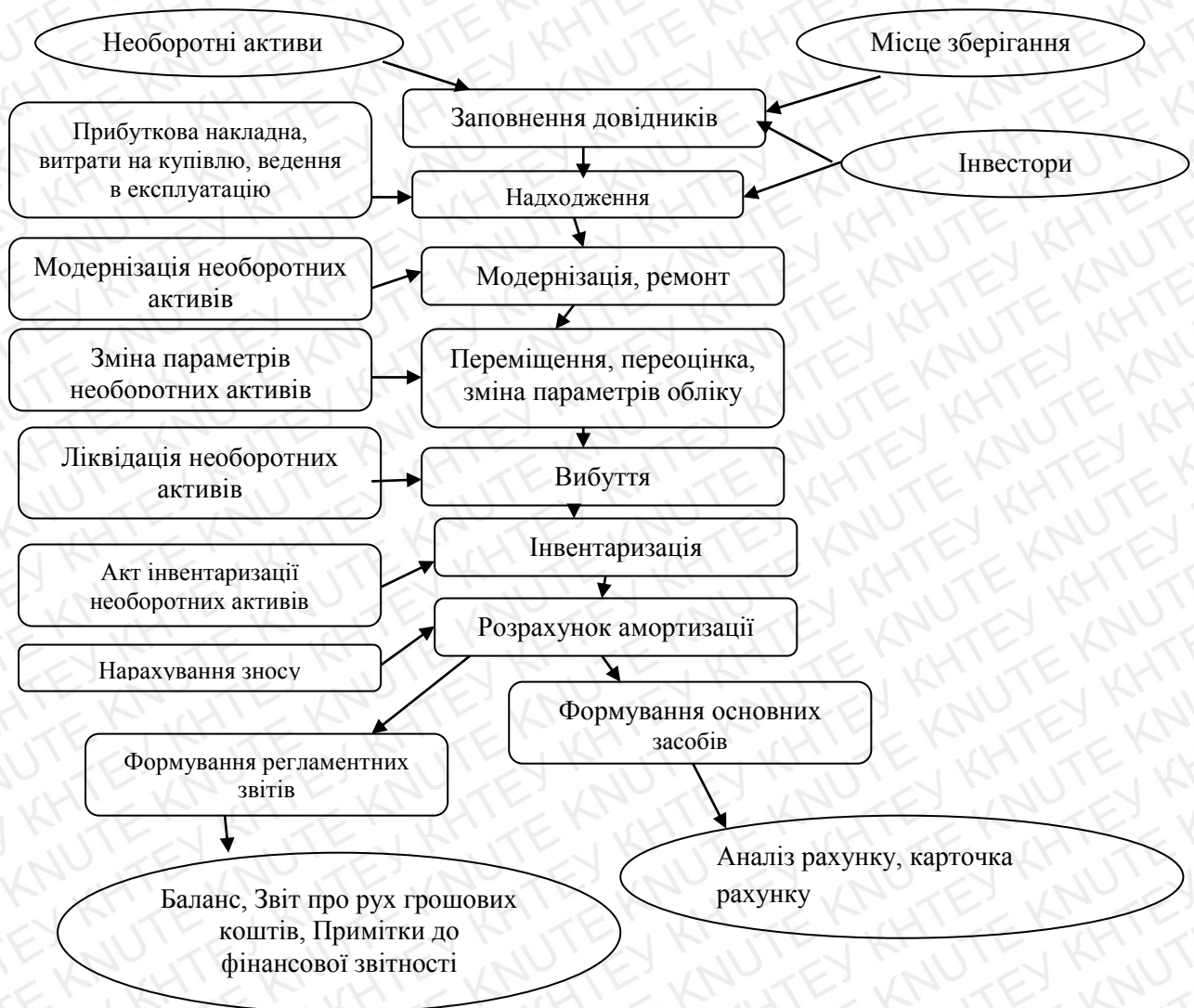

Рис.3.3 Схема організації обліку основних засобів у середовищі інформаційної системи «1С Підприємство 7.7»

Джерело: на основі

На сучасному етапі автоматизація облікових процесів розвивається за рахунок раціоналізації існуючої технології обробки облікової інформації і зниження її трудомісткості, однак можливості такої автоматизації дуже обмежені. Це пояснюється тим, що існуюча методологія й організація обліку та контролю формувалися для ведення обліку вручну. Існує певна невідповідність між потужностями електро-обчислювальних машин (ЕОМ), які застосовуються в практиці обліку та контролю. ЕОМ полегшують працю бухгалтера, але нічого нового не вносять у її зміст, оскільки для цього потрібні підвищення ролі

обліку зміни і подальший розвиток методології обліку, вдосконалення їх організації з метою досягнення максимальної відповідності потребам управління.

Основні методологічні аспекти організації автоматизованої системи обліку та контролю на базі автоматизованого робочого місця бухгалтера (АРМБ) повинні забезпечити єдиний підхід до розробки окремих елементів і функціонування їх як єдиної системи. Важливим методологічним принципом організації автоматизованої обробки інформації є машинне формування облікових даних з одночасним формуванням їх на машинному носії [30].

Комп'ютерні системи бухгалтерського обліку (КСБО) пройшли великий історичний шлях становлення і розвитку. Вони змінювалися паралельно зі змінами інформаційних технологій, програмних і технічних засобів обробки інформації, методів і засобів розроблення, концепції побудови ІС.

Програмні продукти КСБО, як правило, мають модульну архітектуру, що дає можливість автономно використовувати окремі функціональні модулі. Організаційно КСБО охоплює одне чи комплекс АРМ бухгалтерів, які можуть працювати як ізольовано, так і в мережному режимі.

Ринок програмних продуктів КСБО пов'язаний з такими провідними фірмами-розробниками, як «1С:Підприємство», «ІНТЕЛЛЕКТ-СЕРВІС», «ПАРУС», «ГАЛАКТИКА», «ДІАСОФТ», «ІНФІН», «ІНФОСОФТ», «ОМЕГА», «R-STYLE SOFTWARE LAB», «CJGNITIVE TECNOLOGIES LTD», що забезпечують такий набір послуг:

- розроблення, розповсюдження (продаж) готових програмних продуктів для створення КСБО;
- консалтингові послуги з проектування КСБО, вибору програмних засобів;
- створення інформаційно-правових систем для КСБО;
- видання та розповсюдження літератури для КСБО;
- організація навчальних центрів для підготовки користувачів КСБО.

Існує кілька переваг ведення обліку основних засобів в програмі «1С: Бухгалтерія підприємства 8.0»:

Введення первинної інформації в програмі здійснюється за допомогою документів, які формують записи за планом рахунків і в розрізі додаткових аналітик. Це дозволяє отримувати стандартні бухгалтерські звіти по оборотах на рахунках і додаткові розширені звіти для глибокого аналізу діяльності компанії. Кожен документ в програмі відповідає друкованим первинним документам бухгалтерського обліку. У разі якщо потрібно виконати нестандартну операцію, використовується ручне формування проводок за планом рахунків.

Повноцінний облік основних засобів і нематеріальних активів: надходження, ухвалення на облік, нарахування амортизації, модернізація, передача, списання, інвентаризація.

Для досягнення позитивних результатів у поставленні обліку необхідно звернути увагу на спосіб автоматизації такого обліку, на створення служби яка займеться управлінським обліком та розробкою структури управлінських звітів [30]

Усі програми, що автоматизують управлінський облік і формування управлінської звітності, умовно можна поділити на 5 груп. Кожна з них має свої переваги і свої недоліки (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Засоби автоматизації управлінського обліку

№ п/п	Спосіб автоматизації обліку	Позитивні сторони	Негативні сторони
1	2	3	4
1	Електронні таблиці	Не вимагає затрат на придбання програмного забезпечення – ПЗ (входить до пакету програм Microsoft Office), немає необхідності навчати персонал роботі на цьому ПЗ. Широкі можливості форматування звітів, побудови будь-яких графіків.	Велика імовірність появи в розрахунках помилок, мимовільного видалення даних. «Напівавтоматизований» режим роботи. Для отримання консолідованої звітності потрібно досить багато часу для зведення даних. Закладена архітектура у файлах Excel не дозволяє отримувати звіти за будь-який період часу.

1	2	3	4
2	Програми бухгалтерського обліку, що суміщають у собі функції з ведення управлінського обліку	При вдалій настройці дозволяють заощадити час на введення операцій, оскільки дані, унесені бухгалтером, потрапляють і до управлінської звітності.	Несумісність бухгалтерських даних із даними управлінської звітності. Складнощі у впровадженні та технічному супроводженні. Великі затрати ресурсів у випадку, якщо знадобиться змінити структуру програми.
3	Власні розробки	При досить високій кваліфікації фахівців АСУ і фінансових менеджерів висока імовірність отримати програму автоматизації управлінського обліку, яка відповідатиме всім вимогам. Можливість безболісної зміни структури системи.	Буде потрібен певний час для розробки. Необхідно постійно здійснювати підтримку і настройку програмного продукту. Велика імовірність виявлення помилок у створеній програмі
4	ERP-системи	Широкі можливості для автоматизації всіх процесів підприємства.	Дорожнеча, довгий строк упровадження, великі складнощі у зміні впровадженої архітектури системи.
5	Звичайна програма для ведення бухгалтерського обліку	Невисока ціна, упровадження за короткий проміжок часу, відповідає всім необхідним вимогам.	Доведеться залучати сторонніх фахівців для істотної зміни структури системи.

Джерело: власна розробка на основі даних підприємства

Отже, треба зазначити, що на ринку немає універсального програмного продукту, який був би придатним до використання на підприємствах будь-якої форми власності та сфери діяльності. При виборі автоматизованої системи обліку необхідно враховувати реальні потреби та можливості підприємства. Крім того, розробники пропонують налагодження своїх систем у відповідності зі специфічними вимогами замовників.

Всі способи інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку, отже і форми ведення бухгалтерського обліку, мають право на існування. Але визначальними факторами при виборі способів отримання інформації є її ціна, своєчасність та повне задоволення вимог системи бухгалтерського обліку.

Висновки за розділом 3

За результатами проведеного дослідження з урахуванням поставлених завдань можемо зробити наступні висновки:

Аналітичний облік основних засобів має надавати інформацію у розрізі об'єктів внутрішнього та зовнішнього інвестування з метою уточнення облікової інформації, що характеризує ефективність освоєння інвестицій. Запропоновано використовувати аналітику, яка враховує: групу (вид) основних засобів; підгрупу; функціональне призначення; відношення до видів діяльності; приналежність; строк корисного використання; джерела інвестування відповідно до удосконаленої класифікації основних засобів. Це відображено у розробленій структурі шифру субрахунку 105 «Транспортні засоби» рахунку 10 «Основні засоби» за рівнем деталізації субрахунків в умовах використання автоматизованої форми обліку.

Запропоновані зміни для ведення обліку використання основних засобів із урахуванням рахунку 18 «Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи» (кореспонденцією дебет 18 «Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи» кредит 10 «Основні засоби» у сумі залишкової вартості на дату початку реконструкції, модернізації. Амортизація в цей період не нараховується. Переведення об'єктів із інших необоротних активів в основні засоби здійснюється на дату початку їх експлуатації (дебет 10 «Основні засоби».

Досліджено організацію обліку використання основних засобів за умов застосування сучасних інформаційних систем: визначено, як важлива, на сучасному етапі, автоматизація облікових процесів; розглянуто ринок програмних продуктів; розглянуто переваги і недоліки засобів автоматизації управлінського обліку.

ВИСНОВКИ

У випускній кваліфікаційній роботі наведено теоретичне узагальнення і нове вирішення наукового завдання обліку використання основних засобів.

Результати проведеного дослідження дозволяють зробити наступні висновки:

1. Аналіз сучасних економічних теорій дав змогу врахувати їх впливи на теоретичну основу обліку основних засобів. Основними рисами основних засобів як об'єктів обліку є: належність до матеріальних активів, що контролюються власником; забезпечення економічних вигод власників в результаті корисної експлуатації основних засобів; економічні вигоди від використання основних засобів пов'язані із забезпеченням ефективного попиту з метою отримання прибутку; основні засоби є частиною основного капіталу; основні засоби є одним із об'єктів інвестування; наявність та використання основних засобів забезпечують задоволення інтересів багатьох сторін; основні засоби виконують різні за характером функції; у процесі обліково-аналітичного забезпечення управління основними засобами слід враховувати ризики: втрати, знецінення, зниження ринкової вартості, неефективного використання.

2. Можна виділити деякі ознаки, які притаманні законодавству з питань що стосуються бухгалтерського обліку основних засобів в Україні. Зокрема, об'єктивною ознакою законодавства, що регулює питання формування, обліку основних засобів на підприємствах України є множинність його актів, що зумовлюється таким:

- законодавство регулює різні сфери підприємницької діяльності, кожна з яких має істотні особливості, що враховуються в спеціальних нормативних актах;

- нашому законодавству також притаманна суперечність діючих нормативних актів один одному, не зовсім повно і чітко висвітлюється деякі питання щодо об'єкту регулювання тощо.

3 Вивчення організації фінансового обліку та необхідність їх адаптації до умов фінансово-господарської діяльності на ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» обумовило формування облікових номенклатур первинного та

поточного обліку основних засобів на підприємстві, які містять інформацію, необхідну для управління основними засобами та забезпечують підвищення ефективності облікового процесу. На ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» облік основних засобів ведеться згідно вимог законодавства. Документування операцій, пов'язаних з обліком основних засобів, являє собою систематичний, безперервний та послідовний процес з використанням типових форм документації. Основні засоби, оформлені відповідними первинними документами, підлягають відображенню у бухгалтерському обліку, де відбувається їх узагальнення в синтетичних регістрах.

4. Розкрито питання обліку, аналізу та контролю використання основних засобів на ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» в бухгалтерському та податковому обліку. Відображено інформацію, яка розкривається в фінансовій та податковій звітності, а саме ф.1 «Звіт про фінансовий стан підприємства (Баланс)», ф.5 «Примітки до фінансової звітності», Декларацію з податку на прибуток та додатки до неї.

5. Розглянуто завдання управлінського обліку на ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ», визнано важливим - контроль за дотриманням правил експлуатації об'єктів основних засобів, своєчасного проведення профілактичних заходів щодо підтримання їх у робочому стані, поточного і капітального ремонтів.

6. Аналітичний облік основних засобів має надавати інформацію у розрізі об'єктів внутрішнього та зовнішнього інвестування з метою уточнення облікової інформації, що характеризує ефективність освоєння інвестицій. Запропоновано використовувати аналітику, яка враховує: групу (вид) основних засобів; підгрупу; функціональне призначення; відношення до видів діяльності; приналежність; строк корисного використання; джерела інвестування відповідно до удосконаленої класифікації основних засобів. Це відображено у розробленій структурі шифру субрахунку 105 «Транспортні засоби» рахунку 10 «Основні засоби» за рівнем деталізації субрахунків в умовах використання автоматизованої форми обліку.

7. Запропоновані зміни для ведення обліку використання основних засобів із урахуванням рахунку 18 «Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи» (кореспонденцією дебет 18 «Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи» кредит 10 «Основні засоби» у сумі залишкової вартості на дату початку реконструкції, модернізації. Амортизація в цей період не нараховується. Переведення об'єктів із інших необоротних активів в основні засоби здійснюється на дату початку їх експлуатації (дебет 10 «Основні засоби».

8. Досліджено організацію обліку використання основних засобів за умов застосування сучасних інформаційних систем: визначено, як важлива, на сучасному етапі, автоматизація облікових процесів; розглянуто ринок програмних продуктів; розглянуто переваги і недоліки засобів автоматизації управлінського обліку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз використання виробничих потужностей UKL:
<http://readbookz.com/book/2/25.html>.
2. Баб'як, Н. Д. Вплив амортизаційних відрахувань на результати

фінансово-господарської діяльності підприємств // Фінанси України.–2011.–

№ 11

3. Бабаев Ю.А. Бухгалтерский учет: Учебник.- 2-е изд., перераб. и доп. - М.: Юнити-Дана, 2015. -527 с.
4. Безруких П.С. Бухгалтерский учет : Учебник. - 4-е изд., перераб. и доп. — М.: Бухгалтерский учет, 2012. - 719 с.
5. Білова Н. Ліквідація основних засобів/ Н. Білова //Журнал Все про бухгалтерський облік- 27.11.2013 року- №109—с.27-28.
6. Білуха М. Т. Фінансовий контроль: теорія, ревізія, аудит: підручник / М. Т. Білуха, М. Г. Дмитренко, Т. В. Микитенко.- К. : Укр. акад. оригін. ідей, 2012. - 886 с.
7. Бойко В.М. Бізнес: словник-довідник / В.М. Бойко, П.Г.Вашків. — К.: Україна, 2015. —565с.
8. Борисов А.Б. Великий економічний словник: Підручник За ред. Борисов А.Б. - М.: Книжковий світ. - 2003. - 895 с.
9. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів./ За ред. Ф.Ф. Бутинця. – 7-ме вид., доп. і перероб. - Житомир: ПП «Рута», 2012. – 832 с.
10. Бутко А.Д. Теорія економічного аналізу: підручник / А.Д.Бутко. — К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. – 409 с.
11. Гетьман О.О. Економіка підприємства: навчальний посібник / О.О. Гетьман, В. М. Шаповал. - 2-ге вид. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 488 с.
12. Гладких Т.В. Фінансовий облік: Навч.посібник/ Т.В. Гладких. - Центр навчальної літератури, 2007.-480 с.
13. Господарський кодекс України від 16.01.2003р. №436-IV (зі змінами і доповненнями).- URL:: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

14. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник За ред. М.В. Кужельного, 6 вид. Київ: "А.С.К.", 2015. - 266 с.
15. Дем'яненко М.Я. Облік у селянському (фермерському) господарстві: Посібник / За ред. М.Я. Дем'яненка. - К.: Інститут аграрної економіки, 2011. – 404 с.
16. Державна служба статистики України URL:–
<http://www.ukrstat.gov.ua>.
17. Дзюба Н. Дооцінка/уцінка основних засобів: що чекати в податковому обліку/ Н. Дзюба //Журнал Податки та бухгалтерський облік- 27.02.2015 року- №17 (1827) –с.19-21.
18. ДСТУ 2860-94 Надійність техніки. Терміни та визначення. URL.:
<http://text.normativ.ua/doc8506.php>.
19. Збереження та використання основних засобів: контроль та ревізія. URL:<http://osvita.ua/vnz/reports/accountant/17026>.
20. Івахненков С.В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту: Навч. посіб., 4-те вид., випр. – К.: Знання-Прес, 2008.-432 с.
21. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.99р. № 291 (з змінами і доповненнями).
22. Інформаційна база економічного аналізу URL.:
<http://readbookz.com/book/2/16.html>.
23. Коваленко М. Життя по-новому: перехід ОЗ і НМА на бухгалтерські рейки/ М. Коваленко// Журнал Податки та бухгалтерський облік – 15.02.2015 року -№17(1827)- с.5-7.
24. Ковальов Д. Основні засоби амортизовано на нуль: практичні поради обліку/ Д. Ковальов//Журнал Все про бухгалтерський облік - 29.08.2012 року - №79 –с.7-9.

25. Ковальчук К.Ф. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій.: навчальний посібник./ К.Ф.Ковальчук - К.: Центр учбової літератури, - 2012. - 326с.
26. Ковенко М. Різниця при нарахування амортизації основних засобів/ М. Ковенко// Журнал Податки та бухгалтерський облік – 15.02.2015 року -№17(1827)- с.3-4.
27. Косова Т. Д. Організація і методика економічного аналізу: навч. посібник/ Т.Д. Косова, П.М. Сухарев, Л.О. Ващенко, І.В. Гречина, Н.Е. Дєєва; (за заг. ред проф. Т.Д. Косової) - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 528с.
28. Лень В. С. Управлінський облік: підручник/В.С. Лень. - Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2015. - 328 с.
29. Мандриченко О.В. Фінансово-правові аспекти аудиторської діяльності та місце аудиту в системі фінансового контролю /О. В. Мандриченко // Наше право : Науково-практичний журнал. - 2011. - №3. - С. 188-192.
30. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів: наказ Міністерства фінансів України від 30.09.2003р. № 561 (зі змінами і доповненнями).
31. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI (зі змінами і доповненнями).
32. Міжнародні стандарти фінансової звітності URL : <http://www.minfin.gov.ua>.
33. Мірошник А.О. Облік основних засобів виробничих підприємств: сучасний стан та напрями/ Бухгалтерський облік у підприємстві: Збірник наукових статей студентів - Частина 2// КНТЕУ, 2016 – с.106.
34. Мних Є.В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Є.В. Мних, Н.С. Барабаш. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 536 с.
35. Нападовська Л. В. Управлінський облік: підручник. – 2-ге вид., доопрац. та допов. – Київ : КНТЕУ, 2010. – 647с.

36. Нестеренко М. Основні засоби на консервації/ М. Нестеренко//Журнал Податки та бухгалтерський облік – 29.04.2015 року- №31(1841) – с.10-11.
37. Никонович М. О. Організація і методика аудиту: Навч. посібник для студентів вищих навч.закладів. – К. : КНТЕУ, 2009. – 472 с.
38. Облік основних засобів виробничих підприємств: сучасний стан та напрямки удосконалення [Текст]:наукова стаття студ. заоч.форми навч./ А.О.Мірошник/ К.: Київ.нац.торг.-екон. ун-т, 2016.-Ч.2. -112с.
39. Основні засоби на підприємстві/ Журнал Податки та бухгалтерський облік №10(214) від 29.10.2012 року- 120с.
40. Павленко О. Критерії віднесення до основних засобів у подобліку та бухобліку/ О. Павленко// Журнал Податки та бухгалтерський облік – 02.2015 року- №17 (1827) – с.10-12.
41. Податковий кодекс України від 02.12.2010р. № 2755-VI (зі змінами і доповненнями).- URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
42. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 "Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність": наказ Міністерства фінансів України від 07.11.2003 р. № 617 (зі змінами та доповненнями).
43. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби": наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000р. № 92 (зі змінами та доповненнями).
44. Практична бухгалтерія/ Автоматично 1С: Бухгалтерія 8.2 URL: http://dtkf.com.ua/automation/avto_buh/ukr/2002/09/09avto1.html.
45. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.99р. № 996-XIV (зі змінами та доповненнями).
46. Про затвердження типових форм з обліку та списання основних засобів, що належать установам і організаціям, які утримуються за рахунок державного або місцевих бюджетів, та Інструкції з їх складання від 02.12.97р. №125/70.
47. Про затвердження типових форм первинного обліку: наказ Міністерства статистики України від 29.12.95р. № 352.

48. Прокопенко В. Ремонт і поліпшення основних засобів/ В. Прокопенко //Журнал Все про бухгалтерський облік- 24.04.2015 року- №38– с.5-17.
49. Рорат В. Переоцінка та індексація ОЗ/ В. Рорат// Журнал Дебет-Кредит №07/2013.
50. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посібник. - 3-тє вид., випр. і доп. - К. : Знання, 2007. - 668с.
51. Солошенко Л. Офісні витрати: як обліковувати?/ Л. Солошенко //Журнал Податки та бухгалтерський облік- 14.06.2015 року- №47(1857) –с.5-17.
52. Сопко В. В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством : навчальний посібник / Сопко В. В. – К. : КНЕУ, 2006. – 526 с.
53. Суботовська Л.Г. Методичні рекомендації з питань руху і обліку основних засобів: навчально-методичний посібник/ Л.Г.Суботовська-К.:ДІПК, 2012-154с.
54. Сук Л.К. Фінансовий облік: Навч. посіб. — 3-тє вид., перероб. і доп. / Сук П.Л. - К., 2016. - 663 с.
55. Тарасенко, Н. В. Економічний аналіз: навч. посібник для студ. вищ. закладів освіти / Н. В. Тарасенко. -ж 4-тє вид., стер. - Л. : Новий Світ-2000, 2008. - 344 с.
56. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: підручник/ Н.М.Ткаченко.- 6-тє вид. доповн. І переробл. –К.:Алерта, 2013.-982с.
57. Усач Б.Ф. Організація і методика аудиту: підручник / Б. Ф. Усач, З. О. Душко; Нац. банк України, Ун-т банк. справи. - К., 2011. - 298 с.
58. Ходаковська І.Л. Організація обліку і контролю необоротних активів з використанням сучасних інформаційних систем / І.Л. Ходаковська // Вісник КНУ Шевченка: Сер. Економіка. - 2010. - № 77/78. - С. 97-100.
59. Черниш С. С. Економічний аналіз: навч. посіб./С.С.Черниш. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 312 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Порядок формування первісної вартості основних засобів

Спосіб надходження основних засобів	Первісна вартість об'єктів основних засобів
1	2
Придбання основних засобів за грошові кошти	<p>Первісну вартість об'єкта основних засобів формують:</p> <ul style="list-style-type: none"> - суми, що сплачуються постачальникам активів і підрядникам за виконання будівельно-монтажних робіт (без непрямих податків); - реєстраційні збори, державне мито та аналогічні платежі, що здійснюються у зв'язку з придбанням/набуттям прав на об'єкт основних засобів; - суми ввізного митного збору; - суми непрямих податків у зв'язку з придбанням (створенням) основних засобів (якщо вони не відшкодовуються платнику); - витрати на страхування ризиків доставки основних засобів; - витрати на транспортування, установку, монтаж, налагодження основних засобів; - фінансові витрати, включення яких до собівартості кваліфікаційних активів передбачено П(С)БО 31; <p>Крім того, первісну вартість об'єкта основних засобів збільшують з одночасним створенням забезпечення на обґрунтовану розрахунком суму зобов'язання, яке відповідно до законодавства виникає в підприємства щодо демонтажу, переміщення цього об'єкта та приведення земельної ділянки, на якій він розташований, у стан, придатний для подальшого використання (зокрема на передбачену законодавством рекультивацію порушених земель).</p>
Придбання об'єктів основних засобів, зобов'язання з розрахунків за які визначено загальною сумою	Первісну вартість об'єктів основних засобів визначають шляхом розподілу цієї суми пропорційно справедливій вартості окремого об'єкта основних засобів (п. 9 П(С)БО 7).
Придбання основних засобів в імпорт	<p>Первісну вартість імпортних основних засобів формують з урахуванням п. 8 П(С)БО 7 і П(С)БО 21.</p> <p>Так, первісну вартість об'єктів основних засобів, оцінених в іновалюті, відображають у грошовій одиниці України залежно від того, яка подія була першою:</p> <ul style="list-style-type: none"> — якщо отримання основних засобів, то орієнтуються на курс НБУ на дату оприбуткування основних засобів; — якщо перерахування передоплати, то беруть курс НБУ на дату сплати авансу, запам'ятовують його і вже за ним надалі прибуткують ввезені основних засобів. <p>Так, до первісної вартості імпортних основних засобів уключаються:</p>

Продовження додатку А

1	2
	<ul style="list-style-type: none"> - суми митних платежів: мито і плата за митне оформлення (як платежі, що здійснюються у зв'язку з придбанням (отриманням) прав на об'єкт основних засобів); - вартістю послуг митного брокера (як сума витрат, безпосередньо пов'язаних з придбанням основних засобів); - акцизний податок, що сплачується при ввезенні підакцизних основних засобів: легкових автомобілів, кузовів до них, причепів, напівпричепів, мотоциклів (є непрямим податком, який імпортеру не відшкодовується, а тому згідно з цим <u>включається до первісної вартості основних засобів</u>).
Самостійне виготовлення основних засобів	Первісну вартість об'єкта основних засобів формують у тому самому порядку, що і при придбанні основних засобів за грошові кошти. Тобто вона складається з тих самих витрат, що перелічені в п. 8 П(С)БО 7
Отримання об'єкта основних засобів в обмін на:	
— подібний об'єкт	Первісна вартість об'єкта основних засобів, отриманого в обмін на подібний об'єкт, дорівнює залишковій вартості переданого об'єкта основних засобів. Якщо залишкова вартість переданого об'єкта перевищує його справедливую вартість, то первісною вартістю об'єкта основних засобів, отриманого в обмін на подібний об'єкт, вважають справедливую вартість переданого об'єкта. При цьому різницю, що виникає, відносять на витрати звітного періоду (п. 12 П(С)БО 7)
— неподібний об'єкт	Первісна вартість об'єкта основних засобів, придбаного в обмін на неподібний актив, дорівнює справедливій вартості переданого немонетарного активу, збільшеній (зменшеній) на суму грошових коштів або їх еквівалентів, передану (отриману) при обміні (п. 13 П(С)БО 7)
Унесення основних засобів до статутного капіталу	Первісною вартістю об'єкта основних засобів визнають погоджену засновниками (учасниками) підприємства його справедливую вартість з урахуванням витрат, передбачених п. 8 П(С)БО 7 (п. 10 цього Положення)
Безоплатне отримання основних засобів	Первісна вартість безоплатно отриманих основних засобів дорівнює їх справедливій вартості на дату отримання, збільшеній на суму супутніх витрат (п. 10 П(С)БО 7)
Придбання основних засобів за рахунок цільового фінансування	Первісна вартість формується аналогічно випадку придбання основних засобів за грошові кошти, тобто складається з витрат, перелічених у п.8 П(С)БО 7 та п.146.5 ст. 146 ПКУ.

Джерело

Огляд нормативно-правової бази з обліку основних засобів

№ з/п	Джерело інформації (автор, нормативно-правова база)	Елементи системи
1.	Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.99 р. № 996-XIV (зі змінами і доповненнями).	Визначає правові принципи регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності. Підприємство керується цим законом при відображенні всіх господарських операцій, що відбуваються, а також при складанні реєстрів бухгалтерського обліку.
2.	Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні: Закон України від 12.07.2001р. №2658-III (зі змінами і доповненнями).	Визначає правові засади здійснення оцінки майна, майнових прав та професійної оціночної діяльності в Україні, її державного та громадського регулювання, забезпечення створення системи незалежної оцінки майна з метою захисту законних інтересів держави та інших суб'єктів правовідносин у питаннях оцінки майна, майнових прав та використання її результатів.
3.	Податковий кодекс України від 02.12.2010р. № 2755-VI (зі змінами і доповненнями).	Використано в частині основних засобів, здійснюється розподіл на 16 груп з визначенням мінімального строку їх експлуатації, методи проведення амортизації, формування первісної вартості основних засобів, правил проведення індексації та ін.
4.	Цивільний кодекс України від 16.01.2003р. №435-IV (зі змінами і доповненнями).	Порядок придбання та оренди, правила використання транспортних засобів як основних засобів.
5.	Господарський кодекс України від 16.01.2003р. №436-IV (зі змінами і доповненнями).	Використано для визначення правових основ господарської діяльності підприємства.
6.	Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. №291 (з змінами і доповненнями).	Спрямована на забезпечення єдності, відображення однорідних за змістом господарських операцій на відповідних синтетичних рахунках і субрахунках. Облік господарських операцій ведеться з використанням рахунків 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 класів.
7.	Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів: наказ Міністерства фінансів України від 30.09.2003р. №561(зі змінами і доповненнями).	Визначає основні засади з бухгалтерського обліку основних засобів.

продовження додатку Б

1	2	3
8.	Про затвердження типових форм первинного обліку: наказ Міністерства статистики України від 29.12.95р. №352	Визначає використання типових форм первинного обліку основних засобів.
9.	Державний класифікатор України "Класифікація основних засобів" ДК 01397: наказ Державного комітету України по стандартизації, метрології та сертифікації від 19.08.97р. №507	Розглядається детальна класифікація основних засобів для покращення організації систематичного обліку та звітності.
10.	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби": наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000р. №92 (зі змінами та доповненнями).	Визначає загальні положення визнання та оцінку, переоцінку, амортизацію, вибуття основних засобів. Використовується при відображенні господарської операції пов'язаних з основними засобами підприємства.
11.	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 "Оренда": наказ Міністерства фінансів України від 28.07.2000 р. № 181 (зі змінами та доповненнями).	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про оренду необоротних активів та її розкриття у фінансовій звітності.
12.	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 "Дохід": наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290 (зі змінами та доповненнями).	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємства та її розкриття у фінансовій звітності.
13.	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати": наказ Міністерства фінансів України від 28.07.2000 р. № 318.	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття в фінансовій звітності.
14.	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 "Необоротні активи, утриманні для продажу, та припинена діяльність": наказ від 07.11.2003 р. № 617 (зі змінами та доповненнями).	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про необоротні активи, утримувані для продажу, та групу активів, що належить до вибуття в результаті операції продажу, а також припинену діяльність та розкриття такої інформації у фінансовій звітності.

1	2	3
15.	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 "Зменшення корисності активів": наказ Міністерства фінансів України від 24.01.2005 р. № 817 (зі змінами та доповненнями).	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зменшення корисності активів та її розкриття у фінансовій звітності.
16.	Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 "Основні засоби": Міжнародний документ від 01.01.2012 р. №929_014	Використано для визначення облікового підходу до основних засобів, щоб користувачі фінансової звітності могли розуміти інформацію про інвестиції суб'єкта господарювання в його основні засоби та зміни в таких інвестиціях. Основні питання обліку основних засобів – це визнання активів, визначення їхньої балансової вартості та амортизаційних відрахувань, а також збитків від зменшення корисності, які слід визнавати у зв'язку з ними.
17.	Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 17 "Оренда": Міжнародний документ від 01.01.2012 р. №929_018	Визначення для орендарів і орендодавців відповідних облікових політик та розкриття інформації, які слід застосовувати до угод про оренду.
18.	Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879	Визначає порядок проведення інвентаризації активів і зобов'язань та оформлення її результатів.

Спеціальна література

Огляд спеціальної літератури з обліку основних засобів

№ з/п	Джерело інформації (автор, нормативно-правова база)	Елементи системи
1.	Звітність підприємств: навч. посіб./ Алексеева А.В., Шаповалова А.П., Уманців Г.В.- К.: Київ.нац.торг.-екон.ун-т, 2013. - 323 с.	У навчальному посібнику розкривається методика підготовки основних форм звітності (фінансової, податкової, статистичної, спеціальної) суб'єктів підприємницької діяльності, людей, вирішення управлінських завдань економічного об'єкта, підвищення ефективності фінансового аудиту підвідомчих установ і закладів, вирішення управлінських завдань.
2.	Суботовська Л.Г. Методичні рекомендації з питань руху і обліку основних засобів: навчально-методичний посібник/ Л.Г.Суботовська-К.:ДІПК, 2012-154с.	Висвітлюється методика руху і обліку основних засобів, яка заснована на нормативно-правовій базі України.
3.	Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: підручник/ Н.М.Ткаченко.- 6-те вид. доповн. І переробл. –К.:Алерта, 2013.-982с.	Розкрито основні положення сучасної теорії і практики ведення обліку на основі діючої законодавчо-нормативної бази. Наведено методики розрахунків, відповідну документацію, реєстри і наприкінці кожного розділу - зведену кореспонденцію рахунків бухгалтерського обліку.
4.	Пиріжок С.Є.Бухгалтерський облік і внутрішній контроль операцій з експлуатації та вибуття основних засобів: автореф. на здобуття наук. спец.08.00.09/С.Є.Пиріжок – Житомир. держ. технол. Ун-т, 2013р. -23с.	В дисертаційній роботі відображено наукове обґрунтування теоретичних положень і розробка практичних рекомендацій з удосконалення організації та методики бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю операцій з експлуатації та вибуття основних засобів.
5.	Павленко О. Критерії віднесення до ОЗ: податки та бухоблік/ О. Павленко //Журнал Податки та бухгалтерський облік- 26.02.2017 року- №17(1927) –с.9-12.	Відображено зміни у сфері зближення податкового та бухгалтерського обліку основних засобів. Торкнулися вони і вартісного критерію віднесення предметів до ОЗ або МНМА.

1	2	3
6.	Ворона Н. Визнання та класифікація основних засобів у бухгалтерському та податковому обліку // Журнал Податки та бухгалтерський облік -29.10.2012 р. -№10(214)	Відображено облік операцій з необоротними активами. Розглянуто порядок бухгалтерського і податкового обліку найпоширеніших операцій з власними основними засобами підприємства.
7.	Бухгалтерський облік: навч. посіб./ Садовська І.Б., Божидарник Т.В., Нагірська К.Є. - К: Центр учбової літератури. 2013 рік - 688с.	У посібнику зосереджено увагу не тільки на основних засадах бухгалтерського а й на управлінському обліку. Використана тема 8 Облік необоротних активів.
8.	Класифікація основних засобів в процесі реформування системи вітчизняного обліку: стаття/Яцунська О.С. //—: ХДУ, 2013. – Вип. 1. - с. 102- 107.	У публікації здійснено критичний аналіз існуючих в економічній літературі класифікацій основних засобів та проведено її уточнення з метою забезпечення можливостей повного використання інформації про об'єкт дослідження для потреб ефективного управління.
9.	Бухгалтерський облік в підприємстві: зб.наук.ст.студ. заоч. форми навч./відп. ред. В.В.Сопко.- К.: Київ.нац. торг.-екон.ун-т, 2015.-ч.2.-328с.	Збірник наукових статей студентів КНТЕУ заочної форми навчання. Використана стаття удосконалення обліку основних засобів на виробничому підприємстві.
10.	Очеретько Л.М. Проблеми відображення в обліку основних засобів/ Л.М. Очеретько //Всеукраїнський науково-виробничий журнал - 2013 року- №18 –с.263-265.	У статті розглянуто типові проблеми обліку основних засобів як практичного, так і методичного характеру. Запропоновано заходи для підвищення якості обліку та достовірності відображення в обліку основних засобів.
11.	Лишиленко О.В. Фінансовий облік: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. — Київ: Вид-во “Центр навчальної літератури”, 2008. – 556 с.	У підручнику висвітлено облік необоротних активів, запасів, оплати праці, витрат виробництва, грошових коштів, фінансових інвестицій, власного капіталу, розрахунків, а також доходів і результатів діяльності підприємства. Враховано вимоги чинного законодавства, застосування нового плану рахунків, Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, а також організації практики ведення обліку на підприємствах України.

1	2	3
12.	Шара Ю.Є. Бухгалтерський фінансовий та податковий облік: навч.посіб. /Ю.Є. Шара- К.: Центр учбової літератури, 2011. - 424 с.	Навчальний посібник написано відповідно до типових програм навчальних дисциплін „Фінансовий облік” та „Податковий облік” затверджених Міністерством освіти і науки України з врахуванням вимог національних стандартів бухгалтерського обліку, нового плану рахунків зі змінами та доповненнями до них.
13.	Солошенко Л. Офісні витрати: як обліковувати?/ Л. Солошенко //Журнал Податки та бухгалтерський облік- 14.06.2015 року- №47(1857) –с.5-17.	Відображено бухгалтерський та податковий облік офісних витрат, класифікація офісних витрат, а також певні особливості при віднесенні предметів до тієї чи іншої категорії активів.
18.	Прокопенко В. Ремонт і поліпшення основних засобів/ В. Прокопенко //Журнал Все про бухгалтерський облік- 24.04.2015 року- №38–с.5-17.	Розкрито нові правила податкового обліку основних засобів, а саме відображення витрат на ремонт та поліпшення об'єктів основних засобів.
19.	Ковальов Д. Основні засоби амортизовано на нуль:	Відображено поради по використанню повністю амортизованих об'єктів
	практичні поради обліку/ Д. Ковальов//Журнал Все про бухгалтерський облік - 29.08.2012 року - №79 –с.7-9.	основних засобів та причини списання таких об'єктів з балансу підприємства.
20.	Нестеренко М. Основні засоби на консервації/ М. Нестеренко//Журнал Податки та бухгалтерський облік – 29.04.2015 року- №31(1841) – с.10-11.	Розкрито порядок, причини та документальне оформлення консервації основних засобів підприємства.
21.	Ковенко М. Різниця при нарахування амортизації основних засобів/ М. Ковенко// Журнал Податки та бухгалтерський облік – 15.02.2015 року -№17(1827)- с.3-4.	Наведено елементи різниці при нарахуванні амортизації основних засобів.

Додаток Г

Баланс(Звіт про фінансовий стан) ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» 2014-2018 рр.

АКТИВ	Код	2014	2015	2016	2017	2018
I, Необоротні активи						
Нематеріальні активи:	1000	335	473	148	80	52
- первісна вартість	1001	407	756	759	759	759
- накопичена амортизація	1002	52	283	611	679	707
Незавершене капітальні інвестиції	1005	-	-	-	-	-
Основні засоби:	1010	20124	23613	19214	15128	25317
- первісна вартість	1011	35596	41184	38962	36070	46261
- знос	1012	15472	17571	19748	20942	20944
Довгострокові біологічні активи:	1020	-	-	-	-	-
Первісна вартість ДБА	1021	-	-	-	-	-
Накопичена амортизація ДБА	1022	-	-	-	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:						
- які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-	-	-	-
- інші фінансові інвестиції	1035	-	-	-	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-	-	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	9300	14322	9322	9335	12101
Інші необоротні активи	1090					
Усього за розділом I	1095	29779	38408	28684	24543	37470
II, Оборотні активи						
Запаси	1100	60014	52184	41293	56397	50038
Виробничі запаси	1101	88	27	18	18	18
Незавершене виробництво	1102	-	-	-	-	-
Готова продукція	1103	-	-	-	-	-
Товари	1104	59926	52157	41275	56379	50020
Поточні біологічні активи	1110	-	-	-	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	68091	51754	75685	42327	51857
Дебіторська заборгованість за розрахунками за виданими авансами	1130	2935	530	46	4367	5071
- з бюджетом	1135	11994	21749	21918	11480	6380
- в тому числі за податком на прибуток	1136	-	21726	21629	11247	6172
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	56	40	106	173	372
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	2908	7344	4667	10443	9541
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	280	263	400	476	401
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	-	-	-
Грошові кошти та їх еквіваленти:	1165	98319	134903	183192	177488	177900
Рахунки в банках	1167	98319	134903	183192	177488	177900
Витрати майбутніх періодів	1170	10589	9753	5733	463	810
Інші оборотні активи	1190	10283	8818	11855	8789	14950
Усього за розділом II	1195	265469	287338	344895	312403	317320
III. Необоротні активи та групи вибуття	1200	-	-	-	-	-
БАЛАНС	1300	295248	325746	373579	336946	354790

ПАСИВ	Код	2014	2015	2016	2017	2018
I. Власний капітал						
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	87065	87065	87065	87065	87065
Капітал у дооцінках	1405	-	-	-	-	-
Додатковий вкладений капітал	1410	-	-	-	-	-
Резервний капітал	1415	-	-	-	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	41098	43616	72237	72237	63523
Неоплачений капітал	1425	(16000)	(16000)	(16000)	(16000)	(16000)
Вилучений капітал	1430	-	-	-	-	-
Усього за розділом I	1495	112163	114681	143302	143859	134588
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення						
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-	-	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-	-	-	-
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	1515	7012	6802	3684	1797	10087
Довгострокові забезпечення	1520	-	-	-	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-	-	-	-
Усього за розділом II	1595	7012	6802	3684	1797	10087
III. Поточні зобов'язання і забезпечення						
Короткострокові кредити банків	1600					
Поточна заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	2367	4116	4062	4349	4753
товари, роботи, послуги	1615	10336	2468	1763	1011	670
- з бюджетом	1620	7194	16885	5101	1726	1621
- у тому числі за податку на прибуток	1621	7194	15554	4192	-	-
- зі страхування	1625	-	-	-	-	-
- з оплати праці	1630	-	-	-	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	55184	50911	77242	55446	88953
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	27997	-	-	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	37290	73381	39018	70600	63922
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-	-	-	-
Поточні забезпечення	1660	35567	56499	53011	57494	49455
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-	-	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	68	3	396	664	741
Усього за розділом III	1695	176073	204263	226593	191290	210115
IV. Зобов'язання пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групи вибуття	1700	-	-	-	-	-
БАЛАНС	1900	295248	325746	373579	336946	354790

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» 2014-2018 рр.**

I. Фінансові результати

<i>Стаття</i>	<i>Код рядка</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	760184	632851	405349	576723	605425
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(597183)	(450774)	(284362)	(421625)	(461025)
Валовий :						
прибуток	2090	163001	182077	120987	155098	144400
збиток	2095					
Інші операційні доходи	2120	8921	67177	97747	17949	8330
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122					
Адміністративні витрати	2130	(43301)	(53656)	(58653)	(74377)	(44529)
Витрати на збут	2150	(52309)	(60748)	(56872)	(53693)	(76290)
Інші операційні витрати	2180	(26768)	(89297)	(59341)	(22320)	(14772)
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-	-	-	-
Фінансові результати від операційної діяльності :						
прибуток	2190	49544	45553	43868	22657	17139
збиток	2195					
Доход від участі в капіталі	2200					
Інші фінансові доходи	2220	835	346	5114	11599	13358
Інші доходи	2240	2893	5023	7839	4207	1174
Фінансові витрати	2250	(2677)	(6101)	(12646)	(11543)	(6170)
Втрати від участі в капіталі	2255					
Інші витрати	2270	(1347)	(5148)	(6686)	(21554)	(4956)
Фінансовий результат до оподаткування:						
прибуток	2290	49248	39673	37489	5366	20545
збиток	2295					
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(13007)	(12155)	(8868)	(4809)	(2300)
Чистий фінансовий результат						
прибуток	2350	36241	27518	28621	557	18245
збиток	2355					
II. СУКУПНИЙ ДОХІД	2465	36241	27518	28621	557	18245

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	2013	2014	2015	2016	2017
Матеріальні затрати	2500	779	2031	1197	943	13
Витрати на оплату праці	2505	39095	48078	51774	55412	53124
Відрахування на соціальні заходи	2510	10055	11926	12169	8254	8113
Амортизація	2515	4358	4930	4768	3258	3138
Інші операційні витрати	2520	42102	49471	46814	61145	56166
Разом	2550	96389	116436	116722	129012	120554

Додаток К

Пояснювальна записка ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» за 2014- 2018 рр.

Об'єктом дослідження є товариство з обмеженою відповідальністю ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ», яке має приватну форму власності і займається оптовою торгівлею та наданням послуг.

Фінансовий стан досліджуваного підприємства ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» оцінюється з використанням показників ліквідності та платоспроможності, які характеризують з позиції короткострокової перспективи здатність суб'єкта своєчасно і в повному обсязі розраховуватися за короткостроковими зобов'язаннями з контрагентами.

У табл. 1 проведено групування показників ліквідності ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ», а в табл. 2 відображена динаміка їх зміни.

Таблиця 1

Групування статей балансу ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» за ліквідністю

Показник	2014	2015	2016	2017	2018
Високоліквідні активи (А1)	98319	134903	183192	177488	177900
Середньоліквідні активи (А2)	156473	142655	155952	134434	138592
Низьколіквідні активи (А3)	88	27	18	18	18
Неліквідні активи (А4)	29779	38408	28684	24543	37470
Термінові пасиви (П1)	138069	143648	123520	129447	155907
Короткострокові пасиви (П2)	37934	60615	57073	61843	54208
Довгострокові пасиви (П3)	7012	6802	3684	1797	10087
Постійні пасиви (П4)	112163	114681	143302	143859	134588

Таблиця 2

Динаміка згрупованих статей балансу ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» за ліквідністю

Показник	2015 до 2014		2016 до 2015		2017 до 2016		2018 до 2017		2018 до 2014	
	Δ	%	Δ	%	Δ	%	Δ	%	Δ	%
А1	36584	37,2	48289	35,8	-5704	-3,1	412	0,2	79581	80,9
А2	-13818	-8,8	13297	9,3	-21518	-13,8	4158	3,1	-17881	-11,4
А3	-61	-69,3	-9	-33,3	0	0,0	0	0,0	-70	-79,5
А4	8629	29,0	-9724	-25,3	-4141	-14,4	12927	52,7	7691	25,8
П1	5579	4,0	-20128	-14,0	5927	4,8	26460	20,4	17838	12,9
П2	22681	59,8	-3542	-5,8	4770	8,4	-7635	-12,3	16274	42,9
П3	-210	-3,0	-3118	-45,8	-1887	-51,2	8290	461,3	3075	43,9
П4	2518	2,2	28621	25,0	557	0,4	-9271	-6,4	22425	20,0

Використовуватимемо табл. 3 для аналізу ліквідності ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ». Таким чином, робимо висновок, що за досліджуваний період не спостерігається абсолютної ліквідності ні за одним роком.

За період 2014-2018 року спостерігається постійне відхилення від нормативного показника та встановленої нерівності за низьколіквідними активами та довгостроковими пасивами. Так як до низьколіквідних активів належать виробничі запаси і незавершене виробництва, які на підприємстві займають незначну частку в загальному обсязі активів (у 2014р. – 0,03%, у 2016р. – 0,0048%, у 2018р. – 0,0051%). На нашу думку, при аналізі ліквідності на ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» не варто надавати великої уваги даній нерівності, так як наявність виробничих запасів у даного суб'єкта не є необхідністю.

У 2014 році термінові пасиви перевищили високоліквідні активи на 59,57%, що свідчить про недостатню забезпеченість грошовими коштами та їх еквівалентами, а також відсутність поточних фінансових активів для погашення заборгованостей перед контрагентами в якнайкоротший термін. Крім того, не виконується нерівність за низьколіквідними активами, про що зазначалося нами раніше.

У 2015 році зберігаються ті ж тенденції, проте абсолютне відхилення між високоліквідними активами і терміновими пасивами, а також низьколіквідними активами і довгостроковими пасивами скорочується на 78% та 2,15% відповідно, що є позитивним для ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ».

Уже в наступних 2016-2017 роках спостерігається значне покращення ситуації. Якщо знехтувати третьою нерівністю, наведеною у табл.3, то робимо висновок, що ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» досягає умовно абсолютної ліквідності.

2018 рік також характеризується умовно абсолютною ліквідністю, але за трьома з чотирьох нерівностей спостерігається падіння. Це свідчить про скорочення показників ліквідності.

Відтак, за досліджуваний період ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» не забезпечене в достатній кількості ліквідними активами, аби погашати заборгованості перед контрагентами.

Таблиця 3

Аналіз балансу ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» за умовами ліквідності

Рік	A1 до П1	A2 до П2	A3 до П3	A4 до П4
2014	-39750	118539	-6924	-82384
2015	-8745	82040	-6775	-76273
2016	59672	98879	-3666	-114618
2017	48041	72591	-1779	-119316
2018	21993	84384	-10069	-97118
Нормативне значення	додатне	додатне	додатне	від'ємне
	A1 > П1	A2 > П2	A3 > П3	A4 < П4

Платоспроможність, як зазначалося раніше, характеризує здатність вчасно задовольнити платіжні вимоги своїх контрагентів.

У таблиці 4 розраховані показники платоспроможності досліджуваного підприємства за період 2014-2018 років, а також подані відхилення їх від нормативного значення.

Таблиця 4

Показники платоспроможності ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ»

Показник	2014	2015	2016	2017	2018	Нор- ма	Відхилення від норми				
							2013	2014	2015	2016	2017
Коефіцієнт абсолютної платоспроможності	0,56	0,66	0,81	0,93	0,85	0,2	0,36	0,46	0,61	0,73	0,65
Коефіцієнт швидкої платоспроможності	1,05	1,06	1,26	1,29	0,85	0,7	0,35	0,36	0,56	0,59	0,15
Коефіцієнт поточної платоспроможності	1,51	1,41	1,52	1,63	1,51	2,0	-0,49	-0,59	-0,48	-0,37	-0,49

продовження додатку К

Коефіцієнт абсолютної платоспроможності характеризує ту частину поточних зобов'язань, яку суб'єкт господарювання може погасити негайно за допомогою грошових коштів на власних рахунках. Даний показник має високу нестабільність (якщо у 2014 році значення коефіцієнта відхилялося від нормативного значення на 36 %, то у 2018 році це перевищення становило вже 45 %).

Тобто, 2014 році 56 % всіх поточних зобов'язань могли бути погашені за допомогою готівки і коштів на рахунках в банках в національній та іноземній валюті, а у 2018 році погашеними можуть бути уже 85 % поточних зобов'язань. Готівка і кошти на рахунках в банках прямо не беруть участі у виробничо-господарському процесі товариства, а тому існує загроза, що велика частина капіталу, яка могла б інвестуватися в основну діяльність, відволікається на непродуктивні активи. Таким чином, аби унормувати даний показник та знизити ризик падіння фінансової стійкості ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ»

необхідно вкласти більшу частину високоліквідних активів у фінансові інвестиції або ж у господарську діяльність для її розширення.

Коефіцієнт швидкої платоспроможності є найбільш наближеним до нормативного значення за досліджуванним підприємством. Тобто підприємство здатне погасити свої поточні зобов'язання у достатній мірі за рахунок грошових коштів на рахунках та дебіторської заборгованості всіх видів.

Коефіцієнт поточної платоспроможності у 2014 та 2018 році мають ідентичні значення та відхиляються від нормативів на 49 %. У 2015-2016 рр. значення показника коливається у проміжку 1,41-1,63 одиниці, тобто спостерігається незначна позитивна тенденція до збільшення. Коефіцієнт свідчить про наявність оборотних активів, які можуть погасити обсяги поточних зобов'язань. Отже, ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» має достатньо активів для погашення своїх боргів перед контрагентами.

продовження додатку К

Для аналізу ділової активності ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» розрахуємо основні показники (табл. 5).

Коефіцієнт оборотності оборотних активів характеризує швидкість обороту (кількість оборотів за період) всіх оборотних активів підприємства або суму доходу, яка отримується з кожної гривні активів. Визначається відношенням обсягу чистого доходу від реалізації до середньої вартості оборотних активів. Значення даного показника свідчить про те, що підприємство отримує 1,91 грн чистого доходу з кожної гривні оборотних активів у 2017 році і 2,86 грн у 2014 році, тобто на 1 грн оборотних активів припадає на 0,95 грн чистого доходу від реалізації менше, аніж це було на початку періоду.

Динаміка показників ділової активності ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ»

Показник	Рік					Відхилення, %				
	2014	2015	2016	2017	2018	2015 до 2014	2016 до 2015	2017 до 2016	2018 до 2017	2018 до 2014
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	2,86	2,2	1,18	1,85	1,91	-23,08	-46,36	56,78	3,24	-33,22
Тривалість обороту оборотних активів, дні	125,72	163,45	306,31	195,01	188,69	30,01	87,40	-36,34	-3,24	50,09
Коефіцієнт оборотності коштів в розрахунках (дебіторської заборгованості)	8,81	7,75	3,94	8,33	8,22	-12,03	-49,16	111,42	-1,32	-6,70
Тривалість обороту дебіторської заборгованості	41,42	47,11	92,59	43,84	44,39	13,74	96,54	-52,65	1,25	7,17
Коефіцієнт оборотності запасів	9,95	8,64	6,89	7,48	9,21	-13,17	-20,25	8,56	23,13	-7,44
Коефіцієнт завантаженості активів	0,39	0,51	0,92	0,58	0,59	30,77	80,39	-36,96	1,72	51,28
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	6,78	5,52	2,83	4,01	4,5	-18,58	-48,73	41,70	12,22	-33,63
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	4,25	3,05	2,24	3,17	2,88	-28,24	-26,56	41,52	-9,15	-32,24
Тривалість обороту кредиторської заборгованості	85,79	119,64	163,25	115,25	126,61	39,46	36,45	-29,40	9,86	47,58

За період 2014-2018 року спостерігається падіння коефіцієнтів оборотності оборотних активів, власного капіталу і кредиторської заборгованості в межах 32-33%.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості показує кількість оборотів кредиторської заборгованості за період і визначається відношенням обсягу реалізації до середньої кредиторської заборгованості за період.

Зменшення даного показника на 32,24% у 2018 році, в порівнянні з початком досліджуваного періоду, свідчить про прискорення оборотності кредиторської заборгованості та зменшення її тривалості. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості характеризує збільшення комерційного кредиту, що надається підприємству контрагентами лише у 2017 році в порівнянні 2016, де коефіцієнт зріс на 41,52% і, таким чином, тривалість його обороту скоротилась на 29,40% або 44 неповні дні. Коефіцієнт завантаженості активів показує, що на 1 грн. продажу припадає 0,39 грн у 2013 році і 0,59 грн. майна у 2018 році. Збільшення коефіцієнту на 51,28% у порівнянні з початком періоду свідчить про збільшення ефективності використання активів підприємства. Як бачимо, в цілому відбулися позитивні зміни у складі показників, якими характеризується ділова активність.

В результаті детального аналізу фінансового стану можемо стверджувати, що підприємство працює більш менш стабільно та спостерігається подальша тенденція до покращення господарської діяльності.

Аналіз показників рентабельності є важливим для оцінки потенційних можливостей підприємства щодо формування прибутку та оцінки фінансового стану. Тому в складі фінансового аналізу обов'язковим є проведення порівняльного їх аналізу.

За загальним правилом рентабельність визначають як показник ефективності певного виду діяльності, співвідношення обсягу прибутку до певного виду понесених витрат. Іншими словами рентабельність – це ступінь дохідності, вигідності та прибутковості господарської діяльності суб'єкта

господарювання. Всі показники рентабельності, що розраховані далі для базового підприємства, дозволяють сукупно відобразити «якість» його фінансового стану й перспективи розвитку.

Розраховані показники рентабельності ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» за період 2014-2018 років подані у табл. 6, а їх динаміка наводиться у табл. 7.

Таблиця 6

Показники рентабельності ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ»

Показник	2014	2015	2016	2017	2018
Рентабельність фінансово-господарської діяльності					
Операційна рентабельність	0,07	0,07	0,11	0,04	0,03
Загальна рентабельність	0,06	0,06	0,09	0,01	0,03
Чиста рентабельність	0,05	0,04	0,07	0	0,03
Рентабельність виробничих витрат	0,06	0,06	0,1	0	0,04
Рентабельність загальних витрат	0,05	0,04	0,06	0	0,03
Рентабельність активів і пасивів					
Рентабельність власного капіталу	0,32	0,24	0,2	0	0,14
Рентабельність активів	0,12	0,08	0,08	0	0,05
Рентабельність виробничого потенціалу	0,45	0,36	0,47	0,01	0,24
Рентабельність оборотних активів	0,14	0,1	0,08	0	0,06

Таблиця 7

Динаміка показників рентабельності ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ»

Показник	Відхилення, %				
	2015 до 2014	2016 до 2015	2017 до 2016	2018 до 2017	2018 до 2014
Рентабельність фінансово-господарської діяльності					
Операційна рентабельність	0,00	57,14	-63,64	-25,00	-57,14
Загальна рентабельність	0,00	50,00	-88,89	200,00	-50,00
Чиста рентабельність	-20,00	75,00	-100,00	-	-40,00
Рентабельність виробничих витрат	0,00	66,67	-100,00	-	-33,33
Рентабельність загальних витрат	-20,00	50,00	-100,00	-	-40,00
Рентабельність активів і пасивів					
Рентабельність власного капіталу	-25,00	-16,67	-100,00	-	-56,25
Рентабельність активів	-33,33	0,00	-100,00	-	-58,33
Рентабельність виробничого потенціалу	-20,00	30,56	-97,87	2300,00	-46,67
Рентабельність оборотних активів	-28,57	-20,00	-100,00	-	-57,14

Як бачимо з табл. 6 підприємство ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» знаходиться в стані погіршення господарської діяльності, оскільки всі показники рентабельності мають тенденцію до зменшення, тож падає ефективність господарювання.

Найгірша ситуація спостерігається у 2018 році, так як більшість показників рентабельності дорівнюють нулю. Найкраща ж ситуація спостерігається у 2016 році, так як лише рентабельність власного капіталу і оборотних активів знижується (але падіння не перевищує 20%). Тому можна говорити, що у цьому році ефективність діяльності суттєво підвищується. В наступні роки вона знову має негативні тенденції у своїх змінах.

Отже, як бачимо, показники ділової активності та рентабельності ТОВ «ГЛАС ТРЬОШ КИЇВ» за 2014-2018 роки свідчать про скорочення ефективності його фінансово-господарської діяльності.